
Remiss till 10 februari 2023

Ny djurskyddsförordning om hållande av hund och katt

INNEHÅLL

Allmän motivering	3
1. Bakgrund	3
1.1 Inledning och behov	3
1.2 Utveckling av djurskyddet	3
1.3 Utblick	3
1.4 Åländska förhållanden	3
1.5 Sammanfattningsvis	3
2. Gällande landskapslagstiftning	3
2.1 Allmänt	3
2.2 Djurskyddslagen	4
2.3 Djurskyddsförordningen	4
2.4 Sammanfattningsvis	4
3. Svensk och finländsk lagstiftning	4
3.1 Allmänt	4
3.2 Finland	5
3.3 Sverige	5
3.4 Sammanfattningsvis	5
4. Miljöbyråns överväganden	5
4.1 Allmänt om djurskydd	5
4.2 Intressekonflikter	5
4.3 Sammanfattningsvis	6
5. Miljöbyråns förslag	6
5.1 Allmänt om förslaget	6
5.2 Närmare om förslaget	6
6. Förslagets verkningar	7
Detaljmotivering	8
1. Djurskyddsförordning om hållande av hund och katt	8
Kapitel 1 – Inledande bestämmelser	8
Kapitel 2 – Allmänt om djurhållare och hållande av hundar och katter ...	11
Kapitel 3 – Förvaringsutrymmen och utrustning	13
Kapitel 4 – Tillsyn och skötsel	19
Kapitel 5 – Utfordring och vattning	22
Kapitel 6 – Reproduktion	23
Kapitel 7 – Måttbestämmelser för förvaringsutrymmen	26
Kapitel 8 – Särskilda bestämmelser	27
2. Landskapsförordning om ändring av xx §§ djurskyddsförordningen	27
Förordningstext	28
D J U R S K Y D D S F Ö R O R D N I N G om hållande av hund och katt ...	28
L A N D S K A P S F Ö R O R D N I N G om ändring av xx §§ i	
djurskyddsförordningen (1998:96)	40

Allmän motivering

1. Bakgrund

1.1 Inledning och behov

Beredningen av förordningsförslaget baserar sig på en skrivning i regeringen Thörnroos regeringsprogram 2019, enligt vilket en översyn av djurskyddslagen ska genomföras, varigenom en modern lagstiftning och fungerande regelverk främjas.

Medborgarinitiativ samt tjänstepersoner vid Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet och Polismyndigheten på Åland har vidare påtalat behovet av en mer tydlig, modern och ändamålsenlig djurskyddslagstiftning.

1.2 Utveckling av djurskyddet

Sedan den nuvarande djurskyddslagen och djurskyddsförordningarna antogs har vetenskaplig forskning med anknytning till djurens hälsa och välbefinnande gett mycket ny information om förutsättningarna för välbefinnande och de viktiga grundläggande behov som är väsentliga för djuren. Även människors syn på djurens värde samt på korrekt behandling och hantering av djuren har förändrats.

1.3 Utblick

När det gäller djurskydd har det skett en kraftig utveckling över hela Europa, bland annat i våra grannregioner Sverige och Finland, vilka sedan länge har artspecifika djurskyddsförordningar. Åland saknar i dagsläget artspecifika djurskyddsförordningar, varför tydliga och ändamålsenliga närmare bestämmelser om djurhållning i princip saknas.

1.4 Åländska förhållanden

På Åland finns det idag cirka 4 800 hundar, varav ett fåtal finns inom Polismyndigheten på Ålands försorg, samt uppskattningsvis åtminstone 4 000 katter, exkluderande större populationer okontrollerat förökande och delvis förvildade tamkatter, med efterföljande djurskyddsproblematik. De flesta hundarna och katterna på Åland hålls som sällskapsdjur. I samband med näringsidkande finns det även tjänsteutförare, vilka under en begränsad tid håller egna eller andras djur. Bland annat återfinns det, eller kan tillkomma, näringsidkare på Åland, vilka erbjuder olika typer av tjänster, både inom den offentliga och den privata sektorn, exempelvis inackordering, jakt, vakt, samt inom polis, tull och sjukvård.

Landskapsregeringen, Polismyndigheten på Åland och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet utgör, i olika delar och tillsammans, tillsynsmyndigheter för djurskyddet på Åland. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet genomför cirka 50 djurskyddsinspektioner per år, varav cirka 35 % är riktade till hållplatser med katter eller hundar.

1.5 Sammanfattningsvis

Ett framtagande av djurartsspecifika djurskyddsförordningar utgör därmed en given del av arbetet med att förverkliga regeringen Thörnroos regeringsprogram, samt bidra till ett mer effektivt djurskyddsarbete och en höjd djurvälstånd på Åland.

2. Gällande landskapslagstiftning

2.1 Allmänt

Hållande av hundar och katter regleras på Åland genom djurskyddslag (ÅFS 1998:95) för landskapet Åland samt djurskyddsförordning (ÅFS 1998:96)

för landskapet Åland. I lagen fastställs bland annat de allmänna principerna för djurhållning, den plats där djuren hålls, vårdas och behandlas samt de åtgärder som vidtas för djuren.

2.2 Djurskyddslagen

I djurskyddslagen återfinns ett antal förordningsbemyndiganden, varigenom landskapsregeringen kan utfärda närmare bestämmelser. Bland annat kan landskapsregeringen besluta om närmare bestämmelser avseende utrymmen för djurhållning, tillsyn och skötsel av djur, djurskydds krav vid avel och vilka redskap, anordningar och ämnen som ska anses utsätta djur för onödigt lidande.

2.3 Djurskyddsförordningen

I enlighet med förordningsbemyndigandena har landskapsregeringen utfärdat djurskyddsförordningen, vari det endast återfinns en fläckvis och sparsam reglering av djurskyddet i förhållande till enskilda djurarter. Närmare bestämmelser och djurskyddet för hund och katt återfinns i djurskyddsförordning 3 kap. 20 och 20a §§.

Enligt 20 § 1 momentet i djurskyddsförordningen tillåts det inte att inneha eller genom avel frambringa hundar som har extremt stor kamplust, blir lätt retade och biter, bara med svårighet kan förmås avbryta ett angrepp och har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot människor eller andra hundar. I bestämmelsens 2 moment föreskrivs det att det i hundrastgården ska finnas en från marken upphöjd liggplats samt en hundkoja som skydd mot väder och vind. En katts rastgård ska vara utrustad med klätter- och klösanordningar. Därtill föreskrivs i momentet att hundar ska, om de hålls bundna utomhus annat än tillfälligt, vara kopplade till en löplina. Inomhus får hundar endast tillfälligt hållas bundna och då inte längre än vad som är nödvändigt med hänsyn till avsikten med åtgärden. Hundar som är yngre än ett år får endast tillfälligt hållas bundna.

I 20a § finns närmare bestämmelser för polishundar. I bestämmelsens första moment föreskrivs att förvaringsutrymmen för polishundar ska vara tillräckligt rymliga. Detta specificeras i bestämmelsens 2 moment med att bottenytan i en bur eller annat motsvarande utrymme för förvaring av en polishund under arbetstid inte ska vara mindre än 3,5 m². Därtill föreskrivs i momentet att golvet i utrymmet ska ha fast botten, höjden i ett sådant utrymme ska vara minst två gånger hundens längd från bröstbenet till svansfästet och om fler än en hund vistas i samma utrymme, bestäms höjden enligt den större hundens längd. I bestämmelsens tredje moment fastställs att polishundar får hållas i lådor eller burar avsedda för transport av dem om tjänsteuppdraget, en sjukdom hos hunden eller något annat tillfälligt och godtagbart skäl så kräver.

2.4 Sammanfattningsvis

Den åländska djurskyddslagstiftningen är därmed, särskilt i förhållande till enskilda djurarter, uppenbart bristfällig, med hänvisning till att tillämpare av lagstiftningen på Åland i regel måste tolka de generella bestämmelserna i djurskyddslagen samt dess förarbeten, utan möjlighet till vägledning av närmare bestämmelser i djurskyddsförordningen.

3. Svensk och finländsk lagstiftning

3.1 Allmänt

Såväl i Finland som i Sverige har djurskyddet reglerats genom generella djurskydds- eller djurvälståndslagar, kompletterade med djurartspecifika

förordningar och myndighetsutfärdade föreskrifter och allmänna råd om hållningen och skötseln av hundar och katter.

Syftet med de djurartspecifika förordningarna samt föreskrifterna och allmänna råden är att främja efterlevnad genom tydliga och detaljerade bestämmelser samt effektivisera tillsynen över djurskyddet. De djurartspecifika förordningarna utgör därmed grunden och den huvudsakliga vägledningen för det praktiska arbetet med djurskydd i Finland och i Sverige.

Det kan vidare konstateras att den svenska regleringen har uppdaterats i när-tid. Finland har för uppsikt att uppdatera sin förordning, efter antagandet av deras nya lag om djurvälfärd, samt komplettera denna med nya generella förordningar om smärtsamma ingrepp på djur samt en förordning om avel på djur.

3.2 Finland

Finland har genom sin förordning, Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby, även valt att i samma förordning närmare reglera hållande och skötsel av andra smådjur som hålls för sällskap och hobby, till exempel gnagare, kaniner, frettar, burfåglar och kräldjur.

3.3 Sverige

Sverige har till skillnad mot Finland valt att, genom sin djurskyddsförordning (SFS 2019:66), bemyndigat Statens jordbruksverk att utfärda närmare föreskrifter och allmänna råd. Statens jordbruksverk har genom sina föreskrifter och allmänna råd, Statens jordbruksverks förordning (SJVFS 2020:8) om hållande och skötsel av hundar och katter, närmare reglerat hållandet av hundar och katter.

3.4 Sammanfattningsvis

Ålands djurskyddslagstiftning är föråldrad och bristfällig i jämförelse med Finland och Sverige. Det finns därmed anledning för landskapsregeringen att i sitt arbete med översyn av djurskyddet att hämta vägledning från våra närliggande regioner.

4. Miljöbyråns överväganden

4.1 Allmänt om djurskydd

Djurskyddslagstiftningen inom såväl Europeiska unionen som inom de nordiska länderna är i grunden baserad på vetenskap. Syftet med djurskyddslagstiftningen är flera, varav att främja djurhälsan och höja djurvälfärden utgör grundläggande målsättningar. Till dessa tillkommer andra mål, som förhindrande av onödigt lidande hos hållna djur och djursjukdomar samt att främja långsiktigt produktiva och livsmedelssäkra djurhållningsnäringar.

4.2 Intressekonflikter

Det finns aspekter inom djurhållningen som föranleder behov av överväganden, så som näringslivets förutsättningar och främjande, livsmedelskostnader samt sociala och kulturella traditioner och sedvänjor. Enskilda frågeställningar, vari olika intressen ställs mot varandra, måste därmed beaktas särskilt, utifrån varje frågeställnings specifika omständigheter och lokala åländska förutsättningar, samtidigt som lagstiftningen måste bibehålla en koherens och principiell fasthet för att målsättningen med översynen ska uppnås.

4.3 Sammanfattningsvis

Miljöbyrån bedömer att aktuell förordning, i och med att hållning och skötsel av hundar och katter, inom en åländsk kontext, inte föranleder några särskilt svåra överväganden.

5. Miljöbyråns förslag

5.1 Allmänt om förslaget

Miljöbyrån anser att det för det långsiktiga djurskyddsarbetet behövs en totalrevidering av djurskyddslagstiftningen på Åland. Under tiden som detta arbete fortskrider finns det alltså ett behov av närmare bestämmelser om djurhållning och skötsel genom djurskyddsförordningar. Miljöbyrån föreslår därför att en djurskyddsförordning antas av landskapsregeringen om hållande av hund och katt. Förordningen ska benämnas *Djurskyddsförordning om hållande av hund och katt* och den ska innehålla närmare bestämmelser om hållning och skötsel av hund och katt.

Förordningsförslaget bygger på att djurskyddslagets grundläggande bestämmelser om djurhållning och skötsel beaktas och, genom vägledning av ett antal principer, utmynnar i detaljerad reglering av angelägna frågor. Motsvarande djurartsspecifika förordningar bör även framtas för andra djurarter, utifrån om djurarter eller grupper av djurarter med talrik förekomst, djurskyddsbrister och näringspåverkan prioriteras.

Förordningen ska vägledas av djurvälståndsprincipen. Principen kan definieras som en försiktighetsprincip, innebärande att lagstiftningen ska vara evidensbaserad och i största möjliga mån främja djurens välfärd och förebygga, förhindra och motverka djurens lidande. Avsteg från djurvälståndsprincipen ska vara hänförliga till tvingande allmänintressen.

Enligt den etablerade djurvetenskapen finns det fem grundläggande friheter, vilka måste tillgodoses för att djuren ska må väl: 1. Frihet från hunger och törst, 2. Frihet från obehag, 3. Frihet från smärta, skada och sjukdom, 4. Frihet att utföra naturliga beteenden samt 5. Frihet från rädsla och oro. Med andra ord utgår djurens välfärd från negativa friheter, som skyddandet av djuren från onödigt fysiskt lidande, och även från positiva möjligheter, som att möjliggöra djurens naturliga beteenden.

Förordningen ska vara ändamålsenlig, effektiv och proportionerlig i förhållande till sitt syfte och lätt tillgänglig för de som har att tillämpa och som omfattas av lagen, det vill säga tillsynsansvariga och djurhållare, utan onödiga administrativa pålagor.

5.2 Närmare om förslaget

Förordningsförslagets första kapitel anger lagens tillämpningsområde, inbegripet vilken hållning och skötsel av katter och hundar som faller utanför detta, samt definitioner av nyckelbegrepp.

Förordningsförslagets andra kapitel innehåller grundläggande såväl som detaljerade bestämmelser om hur hundar och katter ska hållas och skötas, oavsett om detta sker inom- eller utomhus.

Bestämmelserna belyser djurens grundläggande behov, vilka djurhållaren har att förhålla sig till vid exempelvis införskaffande av djuren, utformningen av djurmiljön eller planering av dagliga skötselrutiner. Djurens behov av social kontakt, rörelse, mental stimulans, vila och att upprätthålla värmebalans är grundläggande behov som ska ligga till grund för en god djurhållning.

Bestämmelserna är tänkta att lyfta fram de grundläggande etologiska behov och beteenden som djuren är starkt motiverade att utföra och som är viktiga för deras välbefinnande. Naturligt beteende är ett beteende som djuren är starkt motiverade att utföra och som ger djuren funktionell återkoppling, det vill säga att djurens motivation att utföra beteendet minskar när beteendet utförs. Onormala beteenden som exempelvis stereotypier samt beteenden som människan aktivt väljer hos djuren, till exempel reproduktion, är inte aktuella här. För vissa punkter anges en specifik frekvens, till exempel ”varje dag” eller ”största delen av dygnet”, för de krav där kontinuerlig tillgång till resurser eller åtgärder är extra viktiga för djuren.

Förordningsförslagets tredje kapitel uppställer särskilda krav på djurens förvaringsutrymmen och den utrustning som begagnas. Bestämmelserna innehåller allmänna krav på förvaringsutrymmet, förvaringsutrymmets klimat och luftkvalitet, dagsljus, miljöberikning, djurens liggplatser, kattlåda, rastgårdar, hundkojor och kattfällor. Bestämmelser reglerar vidare särskilt redskap, vilkas syfte är att dressera, styra och kontrollera djur, vilka orsakar djuren smärta, begränsar deras naturliga rörelser samt de fordon som används för att rasta eller träna djuren.

Förordningsförslagets fjärde kapitel reglerar den allmänna och särskilda tillsynen och skötseln av hundar och katter. Bestämmelserna innehåller allmänna föreskrifter om hur katter och hundar ska skötas, det vill säga vem som ansvarar för djurens välbefinnande, samt hur ofta hundar och katter ska ges tillsyn. Vidare regleras specifikt om hur djurens päls, klor och tänder ska skötas, hur hundar ska rastas samt hur djur ska på ett för djuret säkert sätt hållas i grupp.

Förordningsförslagets femte kapitel reglerar utfodring och vattning av hundar och katter.

Förordningsförslagets sjätte kapitel reglerar reproduktion, ett område vilket i dagsläget är väldigt bristfälligt reglerat. Bestämmelserna föreskriver vilka egenskaper som moder- och faderdjuren förutsätts inneha för att avel ska vara tillåtet, samt även vilka djur som inte får användas till avel. Därtill innehåller kapitlet bestämmelser som syftar till att komma till bukt med problemet med delvis förvildade tamkattpopulationer. Vidare införs bestämmelser om förlösning av djur genom kejsarsnitt, parningsålder, avvänjningsålder för hundvalpar och kattungar, restriktioner för valpning, insemination och digivning samt ett förbud på tvång till parning av hund.

Förordningsförslagets sjunde kapitel anger specifika måttbestämmelser för förvaringsutrymmen för hundar och katter, såväl inomhus som utomhus. Förordningsförslagets åttonde kapitel innehåller bestämmelser om ikraftträdande och övergång.

6. Förslagets verkningar

Miljöbyrån vill framhålla att de krav som ställs har en vetenskaplig grund, är proportionerliga och lämpliga i förhållande till djurskyddslagstiftningens syften. Redan i dag är regelefterlevnaden, med några få undantag, inom djurskyddet på Åland förhållandevis hög, till följd av inflytande från finländsk och svensk djurskyddslagstiftning. Tillsynen av djurskyddet på Åland är redan i dag eftersatt, till följd av den otydliga djurskyddslagstiftningen. Effekten av en tydligare reglering för såväl privata som kommersiella djurägare på Åland förväntas endast resultera i en mindre uppgång i tillsynsärenden.

Antagandet av förordningsförslaget bör dock kompletteras med en kommunikationsinsats, i syfte att främja regelefterlevnad, senast i samband med dess antagande. Förordningsförslaget syftar trots allt till att påverka den minoritet av djurhållare som i dag inte lever upp till god åländsk djurskyddsstandard, varför kommunikation av de nya bestämmelserna är viktigt.

En ändamålsenlig djurartsspecifik djurskyddsförordning förväntas inte bara förbättra djurens välfärd, utan förenklar även arbetet för dem som arbetar med djurhälsa och djurtillsyn, samt ger djurägarna en tydligare bild av vad som krävs av dem, när det gäller hållning och skötsel av deras djur. Den nya förordningen kommer att underlätta för djurhållarna, privata som kommersiella, genom att det tydligare än tidigare föreskrivs vad som krävs för att hundar och katter ska må bra.

Förordningsförslaget innebär att mängden lagstiftning som gäller skötseln av hundar och katter ökar. Det finns flera orsaker till det här. Så som har redogjorts för ovan har dock en utveckling och precisering av lagstiftningen efterfrågats.

Förordningsförslaget innebär att Åland får en moderniserad artspecifik förordning om skötsel av hundar och katter som starkt knyter an till nordisk djurskyddslagstiftning, särskilt de djurartsspecifika förordningarna i Finland och Sverige. Det nära förhållandet till närliggande rättsområdets materiella regler möjliggör vidare att ett visst stöd, i form av utveckling av metoder, redskap, förvaringsutrymmen och praxis, kan inhämtas från Ålands närliggande regioner och komma Åland till del.

Förordningsförslaget har, i syfte att minimera negativa ekonomiska, sociala- och kulturella konsekvenser på Åland, tagit särskild hänsyn till åländska förhållanden. Åländska förhållanden har dock i sammanhanget inte medfört några betydande justeringar av förordningsförslagets utformning. Praktiska metoder och teknik för hållning och skötsel av hundar och katter är redan förhållandevis modern och enhetlig inom Norden som helhet.

Förordningsförslaget påverkan på Ålands näringsliv och myndigheter bedöms, med hänvisning till redogörelsen av åländska förhållanden ovan, negligerbar.

Förordningsförslaget kan dock förväntas leda till smärre och tillfälliga negativa ekonomiska konsekvenser för enskilda djurhållare och djurägare, till följd av tydligare krav. I ett samhällsekonomiskt perspektiv är dock den sammanlagda kostnaden negligerbar.

Miljöbyråns bedömer sammantaget att förordningsförslaget inte har några nämnvärda miljömässiga, kulturella eller sociala konsekvenser.

Detaljmotivering

1. Djurskyddsförordning om hållande av hund och katt

Kapitel 1 – Inledande bestämmelser

1 § Tillämpningsområdet. Grundläggande bestämmelser om hur hundar och katter ska hållas och skötas återfinns i djurskyddslagen (ÅFS 1998:95) och djurskyddsförordning (ÅFS 1998:96). Förordningen syftar till att närmare reglera hållandet av hundar och katter och innehåller specialreglering för

hundar och katter både då det gäller deras hållande, skötsel, förvaringsplats och avel.

Denna bestämmelse fastställer att förordningens tillämpningsområde innefattar allt hållande av hund och katt, med vissa undantag. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak de svenska och finska förordningarnas tillämpningsområden. Till skillnad från den svenska regleringen inrymmer dock tillämpningsområdet även katter och hundar som behandlas på djursjukhus och djurkliniker. Förordningsförslaget överensstämmer dock med den svenska regleringen, samt skiljer sig från den finska, då hundar som används av Försvarmakten, Tullverket och Polismyndigheten, vid pågående insatser samt insatsliknande övning och utbildning, undantas.

Exempel på insatser, insatsliknande övning och utbildning av de omnämnda myndigheterna (Försvarmakten, Tullverket och Polismyndigheten) kan bland annat utgöras av eftersök av droger, pengar eller personer. Med övriga hundar som används på uppdrag av dessa myndigheter avses situationer där myndigheterna har begärt handräckning av privatpersoner och deras hundar för utförandet av en specifik uppgift, exempelvis för eftersök av trafikskadat vilt och försvunna personer.

2 § Förhållandet till veterinärs ordination. En betydande del av regleringen innebär kravställningar som förutsätter att djuren är friska, även om detta inte uttalas explicit. Friska djur behöver till exempel större ytor i ett förvaringsutrymme för att kunna röra sig fritt och bete sig naturligt, ha kontinuerlig social kontakt och fysisk motion, moderdjur ska vara i skick att sköta sin avkomma och så vidare. En veterinär ska av veterinärmedicinska skäl kunna tillåta djurägaren att hålla djuren på ett annat sätt än vad i denna föreskrift bestäms till exempel om djurens skada kräver att djuren hålls i ett mindre utrymme för att djurens skada ska läka.

3 § Definitioner. Definitionen av avel innefattar såväl reproduktion med avsikt att uppnå ett specifikt avelsmål, annan reproduktion utan särskilt avelsmål samt reproduktion genom användning av artificiella metoder såsom artificiell insemination.

Box kan även benämnas som bur eller inhägnad.

En djurhållare behöver inte nödvändigtvis vara djurens ägare, utan kan även avse personer som har övertagit råddigheten eller ansvaret för djuren, eller som på annat sätt har övertagit rollen som ansvarig att möta djurens behov. Avtal om hållande behöver inte vara skriftligt.

Funktionell återkoppling avser att leda till en minskning av motivationen genom en fysisk eller psykisk återkoppling som innebär att det går en signal till hjärnan om att ett beteende inte längre behöver utföras.

Förvaringsutrymme avser en fysiskt avgränsad konstruktion eller utrymme, med eller utan tak. Det kan till exempel vara en box, en bostad eller del av bostad, en båt, en husvagn, en rastgård, en bostadstomt eller annat avgränsat eller inhägnat område.

För definitionen av byggnad, se 1 kap. 2 § plan- och bygglag (ÅFS 2008:102) för landskapet Åland.

Hållande åsyftar det aktiva beteendet som djurhållaren utövar. Att hålla djur kan till exempel vara det att någon tar in en katt som strövat runt på gården

och ger den mat och vatten, utan till exempel avsikten att så snabbt som möjligt föra den till ett ställe för hittedjur. Hållande kan även vara att någon har avtalat att sköta någon annans hund under dennes semesterresa. Avtalet över detta behöver inte vara skriftligt. Då någon håller egna eller andras djur är den ansvarig för att tillgodose djurens grundläggande behov samt följa lagstiftningen om djurhållning.

En koja placeras normalt utomhus i ett inhägnat område eller på annan lämplig plats. Från en koja har djuren fri tillgång till rastgården, djurhållaren stänger alltså inte in djuret i kojans. En koja ska ha ett tak.

Löplina. En fästansordning som är upphöjd från marken och där linan som fästs vid hundens halsband eller sele, kan löpa fritt på hela den fastsatta vajerns längd klassas som en löplina. Den fasta vajern eller linan bör vara så hög, att hunden inte kan komma åt den. Den lina som fästs i hunden ska inte vara så lång, att den kan snurra sig runt hinder. En kedja, snöre eller ett koppel fäst i en fast punkt på marken är alltså inte en löplina.

Med naturlig ställning avses att hunden och katten ska kunna stå upp och sitta normalt samt kunna ligga både ihoprullad och med benen utsträckta. Definitionen avser samtliga naturliga ställningar som hundar och katter i allmänhet normalt och självmant intager.

Rastgårdens förvaringsutrymme ska vara avgränsat på ett sådant sätt att djuren kan ha uppsikt över omgivningen utanför det för att det ska kvalificeras som en rastgård.

Rastning innebär att djuren ges möjlighet att uträtta sina behov, får utlopp för sitt behov av att röra sig och lukta av omgivningen.

Sjukdom är ett tillstånd som skiljer sig från det normala hos en levande organism och som orsakar nedsatt funktion, minskad livskvalitet eller förkortad livslängd, exempelvis orsakat av en infektion av en patogen (exempelvis ett virus, en bakterie, en svamp eller en eukaryot parasit), organismens medfödda arvs massa (genetik), mutationer, individens miljö, levnadsvillkor och livsstil, eller naturligt åldrande, eller en kombination av två eller flera sådana faktorer. I denna förordning menas med sjukdom även en skada som kan ha orsakats av trauma, då det påverkar djurens fysiska funktion negativt och kan orsaka onödigt lidande.

För tillräcklig tillsyn kan krävas att känna igenom djurets kroppsytta inklusive munhålan, öron, tassar och klor. Det kan vara omöjligt att upptäcka tecken på sjukdom eller skada som till exempel avmagring och sår under en tjock päls endast genom att se på djuret.

Definitionen av transport inkluderar ilastning, urlastning, omlastning och vila, fram till det att urlastning av djuren är avslutad på bestämmelseorten. Med bestämmelseorten avses transportens slutdestination.

Föremål som inkräktar på tillgängligt området ska inte räknas in i den tillgängliga arean. Föremål som används av djur, till exempel koja, valpningslåda, utsiktspost eller träd som djuren klättrar på får dock ingå i den tillgängliga arean.

Definitionen av uppbinding avser handlingen att fastgöra ett djur genom redskap eller annan uppbindingansordning, vid en fast eller delvis rörlig

punkt. Att leda eller att träna en hund eller en katt i koppel är inte att se som uppbindning av djur.

Värmebalansen betecknar balansen mellan den värme som djuren producerar och den värme som djuren avger. Hundar och katter är jämnvarma djur och behöver kunna hålla sin kroppstemperatur konstant, oberoende av yttertemperaturen. För att detta ska kunna ske måste det vara balans mellan den värme som djuren producerar och den värme som djuren avger. För att djuren ska kunna upprätthålla en sådan värmebalans behöver det ges förutsättningar att kunna hantera den belastning som ökad värme eller ökad kyla innebär, till exempel genom att söka värme, skugga eller skydd, ha vatten och foder, eller återhämta sig efter en ansträngning.

Kapitel 2 – Allmänt om djurhållare och hållande av hundar och katter

4 § Djurhållarens tillgodoseende av hundars grundläggande behov. Denna bestämmelse motsvarar 2 kap 5 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Ett allmänt krav på hållarkompetens föreslås införas för att öka djurvälståndet och innebär att djurhållaren ska ha den kunskap som krävs för att tillgodose de aktuella djurens fysiologiska och beteendemässiga behov. Kompetenskravet gäller för den som håller eller på annat sätt har hand om djuren, oavsett om personen har hand om egna eller någon annans djur, varaktigt eller under en kortare tid. Tillräcklig kompetens kan fås både genom erfarenhet, skolning samt egenstudier.

Berikning i form av social kontakt såväl med andra hundar och med människor är absolut nödvändigt för hundars välfärd. Moderna studier visar att hundar som får utlopp för sitt rörelsebehov inte enbart upplever ett fysiskt välbefinnande, utan i många fall även minskad stress och ökat psykiskt välbefinnande. Hundars fysiska aktivitet begränsas ofta till rastning och träning och deras rörelsebehov påverkas bland annat av ras, ålder, hälsa och träningsstatus. Behovet ska därför anpassas till de enskilda djurens förutsättningar.

För att uppfylla kravet på mental stimulans kan djurägaren låta hunden få använda sitt luktsinne på olika sätt, jaga, leka, ha uppsikt och möjlighet att följa det som händer i sin omgivning, valla eller apportera. Om en veterinär har ordinerat restriktiv motion för en hund bör djurhållaren erbjuda djuren lämplig mental stimulans anpassad till dess förutsättningar. Detta innebär att djuren bör ges uppgifter att lösa utan eller med liten fysisk ansträngning.

Ett generellt krav på att djuren ska kunna upprätthålla värmebalans största delen av dygnet är en grund för all djurhållning. Med ”största delen av dygnet” preciseras att en hund ska kunna hamna utanför sin termiska komfortzon, till exempel vid en fysisk ansträngning eller vara tillfälligt frusen. Värmebalans enligt den föreslagna författningen innebär att djuren ska ges de förutsättningar att återställa sin optimala kroppstemperatur genom att till exempel söka sig till en värmekälla, till skuggan, ges vatten eller foder eller annat som behövs.

5 § Djurhållarens tillgodoseende av katters grundläggande behov. Denna bestämmelse motsvarar delvis 2 kap. 6 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Ett allmänt krav på kompetens föreslås införas för att öka djurvälståndet och innebär att djurhållaren ska ha den kunskap som krävs för att tillgodose de

aktuella djurens fysiologiska och beteendemässiga behov. Kompetenskravet gäller för den som håller eller på annat sätt har hand om djuren, oavsett om personen har hand om egna eller någon annans djur, varaktigt eller under en kortare tid. Tillräcklig kompetens kan fås både genom erfarenhet, skolningar samt genom egenstudier.

Kattens behov av social kontakt, rörelse, födosök, jakt och annan mental stimulans, tillgång till gömslen, vila på upphöjd plats och att upprätthålla värmebalans är grundläggande behov som ska ligga till grund för en god djurhållning.

För att tillgodose kattens behov av mental stimulans vid hållning av katter inomhus kan djurhållaren till exempel på flera platser sprida foder som katterna behöver söka efter och äta, använda aktiveringsbollar eller liknande utrustning, ordna en eller flera upphöjda platser där katten har uppsikt över sin omgivning samt ge katten möjlighet att gå igenom sin hemmiljö genom så kallad ”patrullering”. Vid jakt och lek bör katten få utföra fullständiga jaktsekvenser genom att tillåtas fånga det redskap som används, såsom vippor med fjäder eller liknande.

Ett generellt krav på att djuren ska kunna upprätthålla värmebalans största delen av dygnet är en grund för all djurhållning. Med ”största delen av dygnet” preciseras att katten ska kunna hamna utanför sin termiska komfortzon, till exempel vid en fysisk ansträngning eller vara tillfälligt frusen. Värmebalans enligt den föreslagna författningen innebär att djuren ska ges förutsättningar att återställa sin optimala kroppstemperatur genom att till exempel söka sig till en värmekälla, till skuggan, ges vatten eller foder eller annat som behövs.

6 § Begränsning av rörelsefriheten. Bestämmelsen motsvarar ett förtydligande och utvidgning av nuvarande förbud enligt 20 § djurskyddsförordning (ÅFS 1998:96). Därtill har den kompletterats efter vägledning från 2 kap. 1 § Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter och 22 § Finlands djurskyddsförordning (FFS 396/1996).

Bestämmelsen innehåller undantag på när och hur hundar och katter får hållas bundna eller instängda i utrymmen som inte uppfyller de minimimått som anges i denna förordning. Med veterinärmedicinska skäl menas bland annat om hunden eller katten har en skada som inte läker utan att djurets rörelsefrihet begränsas kraftigt, exempelvis efter en ortopedisk operation. Med aktivering menas till exempel vistelse på utställningar, tillfälliga arrangemang såsom adoptionsdagar, tävlingar, prov eller träning inför tävling, inklusive den tid som dessa aktiviteter pågår. Kortvarig rastning avser den tid djuret rastas under översikt. Med nödvändig åtgärd avses tillsyn, skötsel eller vård av djuren samt träning för att vänja dem vid dessa åtgärder, rengöring av ett förvaringsutrymme eller andra berättigade skäl. Under en transport, när transportmedlet står stilla, får hundar och katter förvaras i högst tre timmar i detsamma. Med utrymme där djur ej får vistas kan menas livsmedelsbutiker. Att stänga in djur i ett mindre utrymme, med motivet att omgivningen ska skyddas, är däremot inte tillåtet.

7 § Sammanslagning av grupper av djur. Denna bestämmelse motsvarar 2 § djurskyddsförordning för landskapet Åland. Därtill har den kompletterats efter vägledning från 2 kap. 3 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Om djurhållaren ska föra ihop individer som inte känner varandra ska de inledningsvis ha djuren under uppsikt, i syfte att se att djuren fungerar bra tillsammans. Djur som uppvisar aggressivitet vid sammanförande med andra djur får överhuvudtaget inte föras samman med andra djur i förvaringsutrymmen.

8 § Hetsning av djur. Denna bestämmelse motsvarar 2 kap. 4 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Hetsning av djur mot andra djur eller människor orsakar djuren onödig stress, varför huvudregeln ska vara att detta är förbjudet. Det är dock viktigt att det i bestämmelsen införs undantag om hetsning då djurhållaren till exempel tränar eller tävlar i bruksprov, där hetsning av djuren utgör en förutsättning för aktiviteten i fråga.

9 § Hållande av hundar utomhus. Denna bestämmelse motsvarar 4 kap. 8 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter och 9 § i Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby.

Det är inte alla hundraser eller hundar som klarar av att ständigt vistas ute i en hundgård med bara tillgång till en koja. Om hunden konstant fryser när den är utanför kojans är hundens faktiska livsutrymme endast kojans under den kalla årstiden, vilket inte ska betraktas som godtagbart.

Med raser som är lämpade för ständig utevistelse avses bland annat hundar av arktiskt ursprung, så som raserna husky och finsk lapphund. För att en hund ska kunna tåla kyla under längre tid krävs det att djurens päls är utvecklad för detta, innebärande en ordentlig underull, vilken ska vara intakt. Vidare alstrar större djur mer värme, varför ett större djur klarar kyla bättre än ett mindre. En dvärghund, särskilt med kort päls, fryser lättare än en större hund, särskilt med en päls med ordentlig underull.

Kapitel 3 – Förvaringsutrymmen och utrustning

10 § Förvaringsutrymmen för hundar och katter. Denna bestämmelse motsvarar 9 och 15 §§ i Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby.

Hundar och katter är nyfikna och har ett stort behov av att se vad som händer i sin omgivning och se vad andra djur har för sig. De känner sig också säkrare om de ser vad som händer i omgivningen än om de bara hör något hända, men inte ser vad det är. Det är alltså inte okej att stänga in djuren så att de isoleras från omgivningen, utan djuren ska kunna följa med vad som händer och ha möjlighet till socialt umgänge med antingen människor eller andra djur.

11 § Förvaringsutrymmenas utformning och inredning. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 1 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter. Det ska vara möjligt att inspektera djuren i förvaringsutrymmen för hundar och katter eftersom det krävs för att uppfylla 31 § i detta förordningsförslag. Inspektion underlättar även skyndsamt ingripande om det uppmärksammas att djuren är i behov av vård.

Det är viktigt att kunna desinficera djurhållningsplatsen speciellt vid utbrott av smittsamma djursjukdomar. Kravet på möjlighet till desinficering gäller inte för förvaringsutrymmen utomhus. Hundar och katter ska dock kunna hållas utomhus eller i bostäder som är avsedda för människor utan krav på desinfektion eftersom det skulle vara ett oskäligt krav.

12 § Förvaringsutrymmenas renhållning. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 2 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Djurens förvaringsplats renlighet är ytterst viktig för djurens mentala och fysiska välmående. I en smutsig förvaringsplats sprider sig lättare smittsamma sjukdomar och hållande av djur bland avföring orsakar dem onödigt lidande. Att hålla förvaringsutrymmet tillfredställande rent är även en förutsättning för en god luftkvalité. Med tillfredställande rent menas en normal nivå av renlighet. Det är självklart att det i djurhållningsplatsen finns smuts som hund-, eller katthår samt sand och lera som djuren dragit med sig in utifrån. Det är dock inte acceptabelt att det på djurhållningsplatsen finns avföring, urin eller sopor. När det är fråga om djur som ännu inte är rumsrena kan en liten mängd avföring eller urin vara normalt. Det är dock inte normalt att djurägaren inte städar upp avföringen eller urinen inom en kort tid efter det att olyckan har skett.

13 § Skydd mot väderleksförhållanden. Denna bestämmelse motsvarar 10 § i Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby, med tillägget att den även gäller katter. Krav på hundkoja återfinns även i 20 § i nuvarande djurskyddsförordning för landskapet Åland, vilken upphävs i förslaget.

Med tillfällig utevistelse menas en utevistelse som varken är regelbunden och eller långvarig. Att djuren hålls utomhus under ägarens arbetsdagar utgör exempelvis inte tillfällig utevistelse. Ett tillräckligt skydd mot väderleksförhållanden innebär att djuren ska skyddas mot både kyla, drag, gassande sol samt skydda dem från att bli våta och att ge de redan våta djuren möjlighet att torka. En ändamålsenlig viloplats kan, förutom en skild koja, även utgöras av en möjlighet för djuren att ta sig in i ett annat ändamålsenligt utrymme, såsom ett rum i en skild byggnad eller ett garage.

14 § Kojor eller annat motsvarande skydd. Bestämmelsens första moment motsvarar 12 § i Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby, med tillägget att den även omfattar katter.

Alla hundar eller katter ska samtidigt kunna inrymmas i skyddet, om det finns färre än ett skydd per djur. Alla djur ska även ha möjlighet att samtidigt ligga ner samt resa sig upp i en naturlig ställning. Med naturlig ställning avses att hunden och katten ska kunna stå upp och sitta normalt samt kunna ligga både ihoprullad och med benen utsträckta. Djurens flockhierarki ska tas i beaktande beträffande kojornas mängd och storlek. Under vinterhalvåret kräver även de flesta hundar ett skydd med värmeisolerade väggar och tak. Kojans temperatur ska hållas tillräckligt varm när djuren är inne i kojans, även om kojans inte är uppvärmd. Tillräckligt varm betyder att djuren med lätthet ska kunna upprätthålla värmebalans och inte frysa. Katters koja ska alltid hållas på över 0 °C. Tamkatten härstammar från varma breddgrader och katters storlek och päls gör att de inte är lika köldtåliga som många hundraser.

Katter är även mycket känsliga för att förfrysa kroppsdelar såsom öron och tassar om de inte har skydd mot kyla.

Andra momentet motsvarar 12 § i Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby, med tillägget att den även omfattar katter.

Att ingången ska vara sådan att djuren inte riskerar att skada sig innebär bland annat att ingången inte får vara för trång, samt att det inte får finnas vassa utstickande detaljer inuti den. Ett lämpligt skyddshänge för öppningen hindrar drag, kall luft och snö att komma in till djurens liggplats. Ett annat alternativ för att skydda djurens liggplats mot väderleksförhållanden är att använda sig av en tvådelad koja. Men tvådelad koja menas en koja som består av två rum, uppdelat på en förstuga och ett skilt liggutrymme.

15 § Luftkvalitet. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 3 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Ventilation innebär förflyttning och utbyte av luft i utrymmen. Ventilationen transporterar bort fukt, föroreningar med mera från utrymmet.

Hundar och katter är jämnvarma djur och ska kunna hålla sin kroppstemperatur konstant oberoende av ytttemperaturen. För att detta ska kunna ske måste det vara balans mellan den värme som djuren producerar och den värme som djuren avger. För att djuren ska kunna upprätthålla en sådan värmebalans behöver det ges förutsättningar att kunna hantera den belastning som ökad värme eller ökad kyla innebär, till exempel genom att söka värme, skugga eller skydd, ha vatten och foder, eller återhämta sig efter en ansträngning.

Hundar och katter får endast tillfälligtvis utsättas för luftföroreningar som överstiger 1500 ppm koldioxid och 2 ppm ammoniak. Höga halter ammoniak i en hund- eller kattmiljö vittnar om en långvarig och systematisk misskötsel av hygien och särskilt om bristande bortförsl av träck och urin i inomhusutrymmen.

16 § Liggplatser. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 8 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter samt 12 § i Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby.

Syftet med liggunderlag är att absorbera fukt, isolera djuret från kylan och liggunderlaget ska även göra djurets sovplats mjukare, för att öka liggkomforten. Bristen på ett liggunderlag orsakar obehag och en försämrad vila vilket leder till onödigt lidande. Liggplatser till hundar i förvaringsutrymmen ska gärna vara utformade så att hunden normalt ges möjlighet att bädda.

17 § Dagsljus och belysning. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 10 och 11 §§ i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Dagsljus är viktigt för att stödja djurens dygnsrytm och beteendebest. Där- till behövs belysning för att djur ska kunna inspekteras på ett tillräckligt sätt. Ljusförhållandena ska anpassas till djurens behov, det innebär att djurhållaren ansvarar för att kombinera naturligt och artificiellt ljus på lämpligt sätt.

Intentionen med andra ord är att belysningen inte ska skapa obehag hos djuren, till exempel bör en skarp ljuskälla inte riktas direkt mot djuren.

18 § Berikning av förvaringsutrymmen för hundar. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 16 och 17 §§ i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter samt ersätter delvis 20 § i djurskyddsförordning (ÅFS 96/1998).

För att uppfylla kravet på berikning bör det exempelvis finnas möjlighet till aktiviteter för djuren som att kunna gräva och söka foder, stolpar för att markera på samt hållbara leksaker. Berikningen bör roteras och bytas ut regelbundet om möjligt.

Utsiktspostens höjd över marken ska vara tillräcklig för att hunden ska kunna spana över omgivningen. Utsiktsposten ska ha lämpligt underlag och djuren ska kunna ta sig till och från utsiktsposten utan svårighet. Utsiktsposterna ska vara tillräckligt många samt ha sådan storlek och utformning att samtliga hundar samtidigt kan stå, sitta eller ligga ner i naturlig ställning på dem.

19 § Berikning av förvaringsutrymmen för katter. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 16 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter samt ersätter delvis 20 § i djurskyddsförordning (ÅFS 96/1998).

Berikningen ska vara anpassad efter typ av förvaringsutrymme och de djur som hålls i det, samt kunna ge en funktionell återkoppling till de enskilda djuren. Naturligt beteende är ett beteende som djuren är starkt motiverat att utföra och som ger djuren funktionell återkoppling, det vill säga att djurens motivation att utföra beteendet minskar när beteendet utförs. Berikningen har till syfte att tillfredsställa dessa viktiga beteendebeständigheter. Såväl ytan som höjden i förvaringsutrymmet ska användas för miljöberikningen.

För att uppfylla kravet på berikning för katter bör det exempelvis finnas konstruktioner så som upphöjda liggplatser, hyllor alternativt gångbrädor att gå på, gömställen, leksaker för stimulans av jaktbeteenden samt klösbräda eller liknande som ger katten möjlighet att klösa.

20 § Kattlåda. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 19 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter samt 15 § i Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby.

En kattlåda ska vara av lämplig storlek och placeras så att katten kan utträtta sina behov i avskildhet från andra katter. I ett hushåll med flera katter rekommenderas att det alltid finns en mer kattlåda än det finns katter. Kattlådan ska placeras på lämpligt avstånd från vatten och foderskålar samt innehålla strömaterial som katten kan gräva i. Strömaterial i kattlådan ska kunna absorbera kattens urin.

21 § Rastgård. Denna bestämmelse motsvarar 5 § i Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby.

Det beror på marken i rastgården vilka åtgärder som måste vidtas för att hålla underlaget torrt. Vid till exempel störtregn, är det normalt och godtagbart att

marken blir våt för en kortare tid, men det är inte godtagbart att vattnet inte leds bort eller att det ansamlas i rastgården för en längre tid. Om rastgården blir hal på grund av till exempel isbildning eller ett lerigt underlag, så att djuren riskerar skada sig, bör djurhållaren åtgärda problemet eller alternativt flytta djuren till en annan plats så länge problemet kvarstår.

Specifika mått för rastgårdens storlek återfinns i bilaga I. Minimimåtten kan dock behöva frångås, för det fall att det exempelvis är fråga om en väldigt aktiv ras, eller om djuren är så många att flockhierarkin kräver mer utrymme för djuren att fungera tillsammans som en flock. In och utgångarna till rastgården ska vara trygga för djuren, detta betyder att hunden eller katten ska kunna ta sig in i rastgården eller ut ur den utan att behöva hoppa på ett farligt sätt, samt att det till exempel inte finns vassa, utstickande spikar eller metallbitar i djurens passage.

Om djuren kan klättra i stängslet och samtidigt fastna i stängslet med någon extremitet är stängslet inte säkert för djuren. Även ett nät med för stora maskor, eller vassa kanter, kan orsaka skador hos djuren. Taggtråd är aldrig godkännbart som stängselmaterial för hundar och katter då det kan orsaka dem allvarliga skador.

22 § Stadigvarande uppbinding av hundar. Bestämmelsen motsvarar delvis innehållet i nuvarande 20 § djurskyddsförordning för landskapet Åland samt delar av 10 § Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby.

Med att en byggnad ska vara bebodd menas att en boende ska spendera tid i bostaden dagligen, vilket möjliggör ett ingripande, exempelvis för det fall att hunden fastnar eller virar in sig i kopplingsanordningen samt rovdjursattacker eller sjukdomsfall.

Kravet på löplina motsvarar innehållet i 20 § djurskyddsförordning för landskapet Åland (ÅFS 1998:96). Löplina är alltid ett bättre alternativ än att koppla hunden vid en fast punkt, eftersom den minskar risken för att hundens koppel ska snurra sig runt träd, stolpar eller motsvarande hinder. Enligt 2 kap. 5 § djurskyddslag (ÅFS 1998:95) för landskapet Åland ska djuren ha tillräckligt med utrymme och en motsvarande bestämmelse återfinns i 10 § Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby.

När hundar kopplas utomhus finns det en stor risk att kopplet snurrar sig runt träd, stolpar eller motsvarande hinder, vilket resulterar i att hundens möjlighet att röra sig, eller ta sig till kojan för skydd mot ogynnsamma väderförhållanden, begränsas radikalt.

Momentet om halsband motsvarar även det 10 § i Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby.

Ett brett, reglerbart halsband, vilket inte är av metall eller är strypande, är viktigt för hundens säkerhet. Det har förekommit fall, åtminstone i Finland, där hundar som har varit uppbundna utomhus har strypts till döds, till följd av att halsbandet har varit av strypande modell. Det har även uppmärksamats fall, åtminstone i Finland, vari hundar som har haft halsband gjorda av metall har åsamkats allvarliga skador till följd av att halsbandet under en längre tid har skavt mot nacken och till sist har penetrerat huden och orsakat djupa sår och inflammationer.

Förbud mot att hålla hundar som är yngre än ett år bundna motsvarar innehållet i 20 § djurskyddsförordning för landskapet Åland (ÅFS 1998:96).

23 § Föremål som kan vara skadliga. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 21 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter samt 3 § i Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby. Bestämmelsen motsvarar vidare i huvudsak 1 § djurskyddsförordning (ÅFS 96/1998).

Föremål som kan vara skadliga för djuren är exempelvis elektriska anordningar, giftiga ämnen och vassa objekt. Foder blir farligt om det far illa och exempelvis innehåller mögeltoxiner. Ämnen som kan vara skadliga för djuren är till exempel råttgift, läkemedel, kylarvätska samt, vissa för människor ofarliga ämnen, såsom xylitol och choklad.

24 § Förebyggande av fallskador. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 21 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Det är vanligt att katter drabbas av fallskador som kräver veterinärvård, till följd av att människor låter katter vistas på balkonger, utan skyddsnät eller andra skyddsanordningar samt utan uppsikt. Fallskador hos både hundar och katter orsakar djuren en stor mängd onödig smärta och lidande. Att förhindra fallskador kan exempelvis ske genom att balkonger som djuren vistas på utrustas med skyddsnät.

25 § Förebyggande av brandrisk. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 23 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Hund- och kattstallar står inte alltid under kontinuerlig uppsikt och det kan därför vara svårt att utrymma djur i boxar när det väl brinner inomhus. Förebyggande åtgärder blir därmed väsentliga. Förebyggande åtgärder kan exempelvis innebära upprättande av evakueringsplan samt att minska brandbelastningen, det vill säga att i största mån eliminera förekomsten av icke nödvändiga brandfarliga föremål och material.

26 § Kattfällor. Denna bestämmelse motsvarar 10 kap. 10 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Användning av kattfällor är förenad med risk för välfärden för djuren som fångas in. Med kattfälla avses ett redskap som är utformat för att fånga katter levande och hålla kvar dem till dess att de kan omhändertas. Kattfällors avsikt är att fånga bortsprungna eller förvildade katter, utan att skada dem, och de används mycket i bekämpningen av så kallade kattpopulationer, vilka även återfinns inom landskapet Åland.

27 § Utrustning som orsakar onödig smärta. Därtill förtydligar den 13 § i djurskyddslagen (1998:95) för landskapet Åland samt djurskyddsförordningen (ÅFS 96/1998) § 25 punkt 2 och 9. Motsvarande förbud finns även i 3 kap. 31, 32 och 35 §§ i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Med elektriska halsband menas både halsband som ger elstötar då hundar skäller samt halsband som djurägaren själv aktiverar, när de vill straffa djuren, samt halsband som ger djuren elstötar, när de går över en osynlig gräns. Synliga elektriska stängsel räknas inte till dessa anordningar. Om elstängsel används ska det vara väl synligt för de hundar och katter som hålls innanför stängslet. Elstängsel får endast användas utomhus och under förutsättning att djuren kan nå det från marken. Stängslet får inte utformas så att djur kan fastna i det.

28 § *Munkorg*. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 34 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Med särskilt behov enligt första momentet avses åtgärder såsom rastning av aggressiva hundar, beslut om krav på användning av munkorg som har riktats mot djurhållaren av en behörig myndighet, träning av och tävling med hund där munkorg används, undersökning och behandling av skador samt skötselåtgärder, vilka av säkerhetsskäl kräver munkorg. Med hässja enligt första momentet menas att hunden andas med öppen mun med en andningsfrekvens på 200–400 andetag per minut. Under förutsättning att punkt 3 i första momentet är uppfylld, samt att hunden är försedd med pejlutrustning som med god marginal täcker det jaktområde där hunden rör sig i, får munkorg användas tillfälligt, i samband med jakt av vildsvin, i syfte att förhindra skador på kultingar. Munkorg får dock inte användas på snötäckt mark om det finns risk för isbildning i munkorgen.

29 § *Fordon som används vid rastning av hundar*. Denna bestämmelse motsvarar 3 kap. 38 och 39 §§ i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Fordon som används vid rastning av hundar eller vid träning och tävling med hundar är ofta terrängfordon, exempelvis så kallade fyrhjulingar. Det skulle alltså fortsättningsvis vara godkänt att motionera till exempel slädhundar med ett terrängfordon, men det ska vara förbjudet att motionera en hund med en bil. Hundarna får inte heller anspännas bakom fordonet, på grund av att det förhindrar uppsikt över djuren.

Kapitel 4 – Tillsyn och skötsel

30 § *Ansvar för djurens välbefinnande*. Denna bestämmelse motsvarar 4 kap. 1 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Djurägaren har exempelvis ett ansvar att anordna en pålitlig skötare eller uppackeringsplats för sina djur under sina semesterresor. Ansvar för djurens välfärd ankommer dock på djurhållaren under skötselperioden.

31 § *Tillsyn*. Generella krav på hur djurs tillsyn ska genomföras återfinns i 2 § djurskyddsförordning (ÅFS 96/1998), vilken föreskriver att tillsyn över alla typer av hållna djurslag normalt ska utövas minst en gång per dag, i likhet med 10 § i Finlands djurskyddsförordning (FFS 396/1996). Enligt 4 kap. 2 § Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter ska tillsyn över hundar och katter normalt utövas minst två gånger per dygn i intervall om tolv timmar. Om exempelvis en hund skadar sig eller drabbas av sjukdom, exempelvis att den får en akut tarminflammation, akut livmoderinflammation eller om de

exempelvis bryter ett ben, är 24 timmar en väldigt lång tid som djuren måste lida innan de får hjälp.

Bestämmelsen anger de mål som djurhållaren ska uppnå genom tillsyn av sina djur samt djurhållarens handlingsplikt, vilken innebär att det i tillsynsansvaret för djurhållare ingår en plikt att åtgärda brister som har uppmärksammats vid tillsyn.

Att utöva tillsyn över och sköta djuren har vidare alltid även inneburit att uppmärksamma om ett djur har invanda beteenden såsom stereotypier som vittnar om tidigare djurhållningsproblem. Att uppmärksamma avvikande beteenden och att komma till rätta med missförhållanden är alltså redan idag ett uttalat krav, genom plikten att skydda djuren från onödigt lidande.

32 § Djurens renlighet. Generella krav på att djur ska hållas tillfredställande rena återfinns i 1 § Ålands djurskyddsförordning (ÅFS 96/1998). Denna bestämmelse motsvarar i huvudsak 4 kap. 3 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter samt 8 § Finlands djurskyddsförordning (FFS 396/1996).

Pälsvård utgör en viktig del av djurens välbefinnande. Bestämmelsen har en tydlig folkbildande karaktär och är till för att stödja djurhållare att förstå de viktiga djurväl-färdsproblem som en dålig skötsel av päls kan leda till. Bestämmelsen utgör därmed i sig inget nytt krav på skötsel av djuren, utan ska förtydliga hur en djurhållare behöver agera för att främja djurens välfärd.

Tovor stramar djurens hud och gör det svårt för djuren att röra sig. När huden stramar åt orsakas djuren smärta. Fukten avdunstar inte genom ett tjockt pansar av tovor och detta utsätter djuren för risk för hudinfektioner. En tovig päls fungerar vidare inte korrekt som isolering, vilket leder till att djuren förlorar sin förmåga att utstå ogynnsamma väderleksförhållanden, såsom kyla.

Med tillfredställande rena, menas att de får vara leriga om de nyss har varit i hundgård eller på promenad, men att de ska torkas/tvättas av om de blir alltför smutsiga eller få möjlighet att torka. Förekomst av avföring i pälsen är normalt inte acceptabelt på en vuxen hund, medan valpar kan råka ha det om de har lagt sig i avföring i valpboxen. Avföringen ska dock tvättas eller torkas bort omedelbart så att det inte ger upphov till obehag för valpen.

33 § Klovård. Generella krav på inspektion av klor återfinns i 1 § djurskyddsförordning (ÅFS 96/1998). Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 4 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter samt 8 § Finlands djurskyddsförordning (396/1996).

Bestämmelsen förtydligar vikten av att djurhållaren uppmärksammar och sköter klor hos hundar och katter. Hundar och katters klor ska hållas tillräckligt korta så att de inte orsakar onödig smärta, obehag eller en skaderisk för djuret. I det flesta fall kräver detta att djurens klor klipps regelbundet men inte alltid då vissa individers klor slits naturligt. Katters klor slits oftare naturligt än hundars. Det introduceras inga nya krav på skötsel av djuren, utan bestämmelsen specifikt upplyser djurhållaren om vanliga skötselrutiner, vilka kan leda till stort djurlidande för djuren, för det fall att de inte sköts. Bristande klovård är ett stort problem i det praktiska djurskyddsarbetet på djurskyddskontrollerna. För långa klor gör det svårt för djuren att röra sig normalt och orsakar smärta då den långa klon orsakar en felbelastning för

djurens kropp. Långa klor ökar risken för att klon brister eller splittras, vilket utgör en inflammationsrisk samt orsakar onödig smärta. Klorna kan även bli så långa att de växer in i djurens trampdynor vilket orsakar en stor mängd onödigt lidande för djuret.

34 § Mun och tandhälsa. Generella krav på inspektion av tänder återfinns i 1 § djurskyddsförordning (ÅFS 96/1998). Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 5 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter samt 8 § Finlands djurskyddsförordning (FFS 396/1996).

Bestämmelsen förtydligar vikten av att djurhållaren uppmärksammar och sköter tandhälsan hos hundar och katter. Det introduceras inga nya krav på skötsel av djuren, utan bestämmelsen upplyser djurhållaren om vanliga skötselrutiner, vilka kan leda till lidande för djuren om de inte sköts.

Vad som krävs för att upprätthålla en god tandhälsa varierar beroende på art och ras. Hos alla katter och hundar bör munnen inspekteras med jämna mellanrum, i syfte att djurägaren ska kunna uppmärksamma förändringar i munnen, såsom tandfrakturer eller parodontitförändringar, i god tid. För många hundar och katter kräver en god tandhygien att djurens tandhygien med jämna intervaller sköts av en veterinär under anestesi. Särskilt små hundar kan därtill kräva en regelbunden tandskötsel, såsom tandborstning hemma så gott som dagligen för att en god tandhälsa ska upprätthållas.

Vetenskapliga studier har vidare bevisat att god tandhälsa utgör en enormt viktig del för hundars och katters välfärd. Problem med tänderna försämrar djurens allmänna tillstånd och orsakar onödigt lidande. Hos hundar och katter är de vanligaste problemen med tänderna parodontit, tandfrakturer, tandresorption och gingivit.

Vid inflammation i munnen kommer bakterier in i andra organ med blodomloppet och kan orsaka till exempel hjärt- eller njurproblem eller inflammationer i andra organ och kroppsdelar. Allvarliga parodontitförändringar kan orsaka varböldar, fistlar i näshålan och till och med käkfrakturer.

Tandfrakturer orsakar smärta och om de lämnas obehandlade kan de till och med äventyra djurens allmänna hälsa då det genom tandens pulpa kommer bakterier in i det allmänna blodomloppet som kan orsaka till exempel akut hjärtmuskelinflammation, inflammation i andra organ och i värsta fall blodförgiftning.

35 § Rastning av hundar. Denna bestämmelse motsvarar 4 kap. 6 och 7 §§ i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter samt 6 och 9 §§ Finlands djurskyddsförordning (FFS 396/1996).

Hundars fysiska aktivitet begränsas ofta till rastning och träning och deras rörelsebehov påverkas bland annat av ras, ålder, hälsa och träningsstatus. Behovet ska därför anpassas till de enskilda djurens förutsättningar. En väldigt ung eller gammal hund kräver oftast mindre motion än en hund i medelålder, en hund av dvärgras kräver mindre motion än en hund av en stor ras. Hänsyn ska även tas till att vissa raser är framavlade för att röra sig mycket, såsom draghundar och hundar som är framavlade för olika arbetsuppgifter, till exempel skydd och vallning. Hundar bör slippa ut för att kunna uträtta sina behov minst tre gånger per dygn. Enligt tongivande etologer behöver en genomsnittlig hund minst 90 minuters motion per dag.

Det är vidare nödvändigt att hundar i rastgård rastas på annan plats för att hunden ska få både tillräcklig motion, samt mental stimulans. En hund som i huvudsak hålls i rastgård ska alltså få lämna rastgården för motion.

36 § Grupphållning av hundar. Denna bestämmelse motsvarar 4 kap. 10 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

För att undvika konflikter bör det i förvaringsutrymmet finnas djurleksaker, skilda liggplatser, foder och vattenskålar samt kojor som hundarna kan välja emellan. Unga hundar bör umgås med andra hundar i syfte att ge dem goda förutsättningar att kunna hållas tillsammans med artfränder.

37 § Grupphållning av katter. Bestämmelsen motsvarar 4 kap. 11 och 12 §§ i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

När katter hålls i par eller grupp ska djurhållaren sträva efter att skapa och bibehålla socialt stabila grupper i vilka så få djur som möjligt byts ut över tid. Med socialt stabil kattgrupp avses en grupp där individerna har ett utbyte av varandra, genom att till exempel tvätta varandra, sova bredvid varandra och leka med varandra. Unga katter bör umgås med andra katter för att på så sätt ge dem goda förutsättningar att kunna hållas tillsammans med artfränder.

Kapitel 5 – Utfodring och vattning

38 § Utfodring. Enligt 6 § djurskyddslag (ÅFS 1998:95) för landskapet Åland ska djur ges tillräckligt med lämplig föda, vätska och skötsel samt ges tillräcklig tillsyn. Enligt 3 § djurskyddsförordning (ÅFS 1998:96) ska djur dagligen ges foder av god hygienisk kvalitet i tillräcklig mängd och av lämplig struktur. Fodergivan ska garantera en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel. Plötsliga förändringar i födans sammansättning eller födomängder bör undvikas.

Bestämmelsen motsvarar 5 kap. 1 § Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Att hundar och katter ska hållas i ett hälsosamt hull betyder både att djuren inte får ges så lite föda att de hålls för magra, men även att djuren inte får utfodras på sådant sätt att de blir överviktiga. Ett hälsosamt hull kan ses som en kroppsconditionspoäng på 4 – 6 där 5 är optimalt. Kroppsconditionspoängskalan består av nio steg, från 1 (utmärkt) till 9 (grav fetma). De tre faktorer som bedöms är hundens eller kattens revben, midja och buk. En hund eller katt med 5 poäng har perfekt form. Det betyder att hunden eller katten är välproportionerlig med revben som är lätta att känna, en tydlig midja som går att se ovanifrån och en buk som smiter åt bakom revbenen när någon tittar på den från sidan.

Utfodringen ska garantera en allsidig och välbalanserad näringstillförsel, vilken ska främja en god hälsa hos djuren och förebygga hälsostörningar. Det betyder att djuren ska få alla de näringsämnen de behöver ur fodret. Exempelvis är aminosyran taurin livsviktig för katter. Fodrets uppsättning får inte vara i sådan obalans att det orsakar hälsostörningar. Hundvalpar kan till exempel genom föda få i sig för mycket fosfor i förhållande till mängden kalcium, vilket kan leda till benstomme-problematik.

Utfodring av katter bör ske fler gånger under dygnet, i syfte att efterlikna deras naturliga ätbeteende.

39 § Vattning. Enligt 3 § i djurskyddsförordning (1998:96) för landskapet Åland bör djur alltid ha fri tillgång till vatten eller, om det inte är möjligt, få vatten minst två gånger per dygn. Det är dock nödvändigt att specificera att detta gäller den permanenta djurhållningsplatsen och inte till exempel under resor. I bestämmelsen konkretiseras det svårtolkade ”om det inte är möjligt” genom att ett antal undantag uppräknas. Därtill föreslås att hundar och katter som inte har fri tillgång till dricksvatten ska ges vatten minst tre gånger per dygn.

Tillräcklig vattentillgång hör till djurens grundläggande fysiologiska behov och utgör en väsentlig del av djurhållningen. Vatten är ett nödvändigt ämne för exempelvis vävnader, matsmältning, tillväxt och förökning. Djur behöver också vatten för att underhålla kroppens regleringsmekanismer, såsom värmereglering, utsöndring av främmande ämnen och reglering av saltbalansen. Otillräcklig vätsketillförsel leder i allmänhet snabbt till att djurens välmående kraftigt försämras.

Exceptionella och svåra väderförhållanden utgörs av om det under en kort tid skulle vara ovanligt kallt, med vilket åsyftas onormala vintertemperaturer på Åland.

40 § Vattentillgång till sjuka, skadade och digivande djur. Bestämmelsen motsvarar 3 § i djurskyddsförordning (ÅFS 1998:96).

Behovet av vatten är förhöjt hos både digivande tikar och honkatter samt hos sjuka eller skadade djur och därför är det skäligt att kräva kontinuerligt vatten till dem även i den nya förordningen.

41 § Foder- och vattenskålars renlighet. Denna bestämmelse motsvarar 5 kap. 3 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter

Foder, vatten och liggplats bör inte placeras i närheten av varandra för katter. Det anses vara en naturlig instinkt hos katter att inte dricka vatten i närheten av mat, vilken utgörs av döda byten i naturen, då detta kan innebära att vatten är kontaminerat. Katter föredrar därför att erbjudas foder och vatten på skilda platser.

När hundar och katter hålls i par eller grupp bör foder och vatten placeras på olika ställen och möjligtvis höjder, för att djuren ska kunna äta och dricka ostört. Resursaggressivitet, det vill säga att djuren vaktar resurser så som mat, är vanligt hos hundar.

Tillfredsställande rena åsyftar att det inte får finnas urin eller avföring eller gammal skämd mat i foder och vattenskålarna. Det är viktigt att djurens foder- och vattenskålar hålls tillfredsställande rena för att upprätthålla en god kvalitet av foder och vatten samt för att hindra smittspridning.

Kapitel 6 – Reproduktion

42 § Krav för att använda djuren till avel. Bestämmelsen motsvarar 6 kap. 1 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Definitionen av avel innefattar såväl reproduktion med avsikt att uppnå ett specifikt avelsmål, annan reproduktion utan särskilt avelsmål samt reproduktion genom användning av artificiella metoder såsom artificiell insemination. Att främja en god hälsa hos djur grundläggs av ett hälsoinriktat avelsarbete. Såväl fysiska som psykiska egenskaper nedärvs. De djuren som används i avel ska vara lämpliga och besitta de lämpliga egenskaper såväl fysiska, fysiologiska som beteendemässiga som skapar förutsättningar för hälsosamma avkommor. Veterinär bör intyga om en tik som är sju år eller äldre är i sådan kondition att hon utan risk för sin hälsa lämpligen kan användas i avel.

43 § Djur som inte får användas till avel. Denna bestämmelse motsvarar 6 kap. 3 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Vid alla former av avel ska onödigt lidande undvikas. Djur som har sjukdomar, defekter, negativa beteenden kan nedärva det till avkomman och skapa onödigt lidande hos densamma. Därtill kan parningskombinationer med ökad risk för sjukdom och ge lidande hos avkommorna och inte användas i avel. Förlossningssvårigheter leder till onödigt lidande för hondjuren varför de individer som löper hög risk att få komplikationer inte ska användas i avel.

44 § Hundar med extremt stor kamplust. Denna bestämmelse motsvarar och ersätter 20 § 1 mom. i djurskyddsförordning (1998:96) för landskapet Åland.

En kamphund är en hund som används, tränas för eller har avlats för att bli framgångsrik i slagsmål med hundar eller andra djur. De kan utgöra en risk för människor och andra hundar. Därför ska de individer av hundar som har extremt stor kamplust förbjudas i avel.

45 § Användning av kejsarsnittade djur till avel. Denna bestämmelse motsvarar 6 kap. 4 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Om det vid tikens eller honkattens första kejsarsnitt upptäcks defekter, vilka gör det omöjligt för honan att föda naturligt, bör honan inte användas på nytt till avel. Kejsarsnitt orsakar djuren onödigt lidande. Det finns även en tendens till att förlossningskomplikationer nedärvs, varför tikar och honkatter med återkommande förlossningssvårigheter inte bör användas vid avel.

46 § Förebyggande av oplanerad, oönskad eller överdriven reproduktion. Denna bestämmelse motsvarar 6 kap. 2 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Okontrollerad förökning bland däggdjur kan förhindras genom gruppindelning, det vill säga att okastrerade djur av samma kön inte hålls tillsammans, samt att djuren övervakas och att djur som rör sig fritt utomhus kastreras eller steriliseras.

Även inom ansvarsfull djurhållning sker enskilda betäckningar av misstag. Sådana enstaka fall ska inte betraktas som i bestämmelsen avsedd okontrollerad förökning. Däremot ska sådan djurhållning vara förbjuden där djuren fortlöpande eller planlöst förökar sig med varandra och som därigenom medför klara negativa konsekvenser för djurens välfärd.

47 § Katter som rör sig fritt utomhus. Denna bestämmelse motsvarar de allmänna råden till 6 kap. 2 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Om katter går fritt utomhus, det vill säga nära de inte är under uppsikt, i koppel eller i till exempel en inhägnad, ska de antingen kastreras, steriliseras eller behandlas med preventivmedel avsedda för katter.

Ett krav på att kastrera, sterilisera eller på annat sätt förhindrade katter som rör sig fritt utomhus att kunna föröka sig okontrollerat, skulle till stor del lösa problemet med kattpopulationer på Åland.

48 § Parningsålder för hund. Denna bestämmelse motsvarar allmänna råd till 6 kap. 5 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Med parning avses såväl naturliga som artificiella metoder som kan resultera i att tiken blir dräktig. Vid bedömningen om en kortare period av vila är acceptabel bör veterinären ta hänsyn till tikens senaste kullstorlek, tikens kondition vid tidpunkt för parning och hur lång tid som har gått mellan tikens löp. Därför skulle en veterinär kunna bedöma att en något kortare viloperiod för tiken kan vara rimlig med hänsyn till dessa omständigheter.

Förökning som sker vid för ung eller gammal ålder kan äventyra djurens hälsa och välfärd. Dräktighet, födelse och ofta även skötsel av avkomlingarna anstränger djuren. Efter två täta valpningar måste tiken få vila i ett år innan nästa valpning, eftersom det sliter på tiken att ta hand om en valpkull och hon måste få möjlighet att återhämta sig.

49 § Parningsålder för katt. Denna bestämmelse motsvarar allmänna råd till 6 kap. 8 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Med parning avses såväl naturliga som artificiella metoder som kan resultera i att katthonan blir dräktig. En för tidig parning av honkatt leder till risker både för modern, ungarna, samt en förhöjd risk för komplikationer vid födseln. Katter paras för tidigt både på grund av ovisshet, men även för att maximera den ekonomiska vinsten som kan fås genom försäljning av kattungar. Det rekommenderas att honkatten ska ha nått såväl fysisk som social mognad för att kunna ta hand om sina kattungar, samt att 10 månaders ålder kan anses då vara en rimlig lägsta åldersgräns för dess första parning.

50 § Förbud mot tvångsparning av hund. Denna bestämmelse motsvarar allmänna råd till 6 kap. 6 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Tvångsparning är redan indirekt förbjudet enligt 3 § djurskyddslag (1998:95) för landskapet Åland, vilken föreskriver att djur ska skyddas mot onödigt lidande. Tvångsparning utgör ett onödigt lidande, särskilt när det finns andra metoder att tillgå som inväntande av rätt tidpunkt för betäckningen eller att välja en kompatibel hane.

Tvångsparning av hundar är vanligt förekommande. En onormal låg libido kan även vara ärftligt. Med tvång menas att hundar där ena eller båda är ofrivillig till parningen hålls fast, även om djuren försöker komma undan. Det är inte förbjudet att till exempel för djurens säkerhet stötta hundarna efter

parningen vid den så kallade hängningen, då hanen fastnar i tiken och de kan hänga kvar i varandra i upp till en timme.

51 § Födelseplats. Denna bestämmelse motsvarar 14 § i Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby, men föreslås att inbegripa såväl hundar som katter.

En lugn och bekväm plats innebär att platsen ska vara avskild från faktorer som stressar djuren, såsom höga ljud och mycket rörelse av andra djur och människor. Det är viktigt att djuren hinner bekanta sig med födelseplatsen, både för att minska stressnivån och för att tiken eller honkatten ska kunna vänja sig vid bakteriefloran innan förlossningen. Placeringsstikar flyttas ofta till uppfödaren från placeringshemmet innan förlossningen, och det är viktigt att detta sker i god tid.

52 § Digivande tikar och honkatter. Denna bestämmelse motsvarar 14 § i Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby, men föreslås inbegripa både hundar och katter i stället för bara hundar.

Med att fritt kunna lämna ungarna åsyftas att tiken eller honkatten inte får stängas in tillsammans med valparna i en bur eller inhägnad, vilken är sådan att en tik eller honkatt inte självmant kan lämna den.

53 § Avvänjningsålder för hund. Denna bestämmelse baserar sig på 6 kap. 6 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter, men åldersgränsen har i aktuellt förslag sänkts från åtta veckor till sju veckor, med hänvisning till att vetenskapliga studier tyder på att sju veckor är en fullt tillräcklig avvänjningsålder.

En för tidig avvänjning är skadlig för valparna. Orsaken till att hundvalpar avvänjs för tidigt är oftast av skälet att det kräver mycket jobb av uppfödaren att sköta en stor valpkull. Valparna äter även fast föda de sista veckorna hos uppfödaren, varför det kan vara ekonomiskt fördelaktigt att avlåta valparna till ett nytt hem tidigare. Möjligheten att avvika från denna ålder genom att bedöma valparnas hälsa ger uppfödarna spelrum vid behov.

54 § Avvänjningsålder för katt. Denna bestämmelse motsvarar 6 kap. 9 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

En för tidig avvänjning är skadlig för kattungarna. Orsaken till att kattungar avvänjs för tidigt är oftast av både ekonomiska, av lättja samt okunskap. En för tidig avvänjning är skadlig för kattungarna. Orsaken till att kattungar avvänjs för tidigt är oftast av samma skäl som hundvalpar avvänjs för tidigt det vill säga ekonomiska skäl och lättja.

Kapitel 7 – Måttbestämmelser för förvaringsutrymmen

55 § Takhöjd i förvaringsutrymmen. Denna bestämmelse motsvarar 10 kap. 1 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

En tillräcklig takhöjd är viktig för djurens välfärd, ett för lågt förvaringsutrymme gör det omöjligt för djuret att utöva sina normala beteenden och kan

även orsaka en skaderisk. Därtill är en tillräcklig takhöjd i förvaringsutrymmet viktig för att en fullständig inspektion av djuret ska kunna utföras och för att en välfungerande ventilation och en bra luftkvalitet ska kunna upprätthållas.

56 § Minsta förvaringsutrymme för hundar i rastgård eller annat utomhusutrymme. Denna bestämmelse motsvarar 10 kap. 4 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

57 § Minsta förvaringsutrymme för hundar i box, bur eller annat förvaringsutrymme. Denna bestämmelse motsvarar 10 kap. 6 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

58 § Minsta förvaringsutrymme för tikar tillsammans med valpar i box, bur eller annat utrymme. Denna bestämmelse motsvarar 10 kap. 7 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

59 § Minsta liggplats för hundar i koja. Denna bestämmelse motsvarar 10 kap. 8 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

60 § Minsta förvaringsutrymme för katter. Denna bestämmelse motsvarar 16 § i Finlands Statsrådets förordning (FFS 674/2012) om skydd av hundar, katter och andra smådjur som hålls för sällskap och hobby, men det föreslås att gällande höjden i utrymmet ska följa 10 kap. 9 § i Sveriges Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter.

Enligt högsta förvaltningsdomstolens beslut (KHO: 2016:149) gäller undantaget att minska utrymmet med 50 % för omhändertagna katters kortvariga förvaring inte höjden på förvaringsutrymmet.

Höjden på förvaringsutrymmet för katter är viktig, då till katters beteende hör att klättra. I Sverige är minimihöjden 1,9 m, och i Finland 1,3 m.

I Sverige har minimihöjden förvaringsutrymmet för katt ändrats redan 2008 från 1,3 meter till 1,9 meter. Detta har motiverats med forskningsdata om att katter tycker om att klättra och hoppa och vill spendera mycket tid ovanför golvet, de gillar att utnyttja upphöjda platser som utsiktsposter för att hålla kontrollera omgivningarna, European Convention for The Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and Other Scientific Purposes (ETS 123) Appendix A. Council of Europe (1986) rekommenderar att en katt ska ha ett utrymme på 1,5 m² och att utrymmet ska vara högt nog för människor att gå in i.

Kapitel 8 – Särskilda bestämmelser

61 § Ikraftträdande.

62 § Övergång.

2. Landskapsförordning om ändring av xx §§
djurskyddsförordningen

Förordningstext

Miljöbyrån föreslår att följande förordning antas.

1.

DJURSKYDDSFÖRORDNING om hållande av hund och katt

I enlighet med Ålands landskapsregerings beslut föreskrivs:

1 kap.

Inledande bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning innehåller bestämmelser om hållande och skötsel av hundar och katter. Denna författning gäller inte för följande djur:

1. Försöksdjur.
2. Hundar som används av Ålands Polismyndighet och övriga myndigheter vid insatser samt insatsliknande övning och utbildning. Även övriga hundar som används på uppdrag av nämnda myndigheter undantas.

2 §

Förhållandet till veterinärs ordination

Hundar och katter får hållas och skötas på annat sätt än vad som anges i denna författning om en veterinär av veterinärmedicinska skäl har ordinerat detta.

3 §

Definitioner

I denna förordning avses med

- 1) *Avel*. All reproduktion av hundar och katter.
- 2) *Box*. Förvaringsutrymme för hållande av hundar eller katter inomhus.
- 3) *Djurhållare*. Fysisk eller juridisk person som enligt avtal eller lag ansvarar för eller hanterar djur, oavsett om detta sker stadigvarande eller tillfälligt.
- 4) *Funktionell återkoppling*. Detta innebär att djurens motivation att utföra ett beteende minskar när beteendet utförs.
- 5) *Förvaringsutrymme*. Ett avgränsat inomhus- eller utomhusutrymme där hundar och katter hålls permanent eller med viss varaktighet eller med återkommande intervaller.
- 6) *Hundstall*. En särskild byggnad med boxar för hundar.
- 7) *Hållande*. Att ha hand om egna eller andras djur.
- 8) *Kattstall*. En särskild byggnad med boxar för katter. För definition av byggnad se Plan- och bygglag (2008:102) för landskapet Åland 1 kap. 2 §.
- 9) *Koja*. Ett mindre förvaringsutrymme för hundar och katter som hålls utomhus vilket är avsett att ge djur möjlighet till avskildhet samt en liggplats med skydd för väder och vind.
- 10) *Löplina*. En konstruktion för att binda upp en hund som består av en från marken upphöjd lina eller vajer, vilken är fastspänd mellan två punkter, varifrån en skild lina fästs vid hundens halsband eller sele. Linan som hunden fästs vid måste kunna löpa fritt längsmed den upphöjda vajern eller linan.
- 11) *Naturlig ställning*. Hunden och katten ska kunna stå upp och sitta normalt samt kunna ligga både ihoprullad och med benen utsträckta.

12) *Rastgård*. Inhägnat förvaringsutrymme utomhus för hundar och katter som är avgränsat av stängsel eller liknande.

13) *Rasta/Rastning*. Utomhusvistelse för djuren, antingen lösa eller i koppel.

14) *Siktbarriär*. En anordning som monteras i ett förvaringsutrymme och som består av ett material som förhindrar att djur kan se igenom det.

15) *Sjukdom*. Ett tillstånd som kan medföra lidande för djuren eller som negativt påverkar dess fysiska eller psykiska funktioner.

16) *Tillsyn*. Översyn av hela djuret och dess miljö.

17) *Transport*. Förflyttning av djur som genomförs med hjälp av ett eller flera transportmedel och därmed sammanhängande förfaranden.

18) *Tillgänglig area*. Ett ständigt tillgängligt område där hundar och katter kan röra sig utan hinder.

19) *Uppbindning*. Att begränsa möjligheten för djuren att förflytta sig genom att binda fast dem.

20) *Värmebalans*. Balans mellan den värme som djuren producerar och den värme som de avger.

2 kap.

Allmänt om djurhållare och hållande av hundar och katter

4 §

Djurhållarens tillgodoseende av hundars grundläggande behov

Den som håller hund ska ha tillräcklig kompetens. Hundar ska hållas och skötas på ett sådant sätt att deras behov av social kontakt, mental stimulans, rörelse, tillräckligt med vila och upprätthållande av värmebalans tillgodoses.

För att tillgodose dessa behov ska djurhållaren säkerställa följande:

1. Hunden erbjuds fysisk social kontakt med människor varje dag anpassad till dess individuella förutsättningar samt, om förutsättningar finns, med andra hundar.

2. Hunden får utlopp för sitt rörelsebehov varje dag. Omfattningen ska anpassas efter djurens individuella förutsättningar.

3. Hunden ges möjlighet till mental stimulans som är anpassad efter hundens individuella förutsättningar och specifika behov.

4. Hunden får tillräckligt med vila.

5. Hunden kan upprätthålla värmebalans under största delen av dygnet.

5 §

Djurhållarens tillgodoseende av katters grundläggande behov

Den som håller katt ska ha tillräcklig kompetens. Katter ska hållas och skötas på ett sådant sätt att deras behov av social kontakt, mental stimulans, att klättra, klösa, vila, gömma sig samt upprätthålla värmebalans tillgodoses. För att tillgodose dessa behov ska djurhållaren säkerställa följande:

1. Katten erbjuds social kontakt med människor normalt varje dag anpassad till dess individuella förutsättningar.

2. Katten får möjlighet att klättra och klösa med sina klor varje dag.

3. Katten kan komma åt lämplig plats för vila där den kan upprätthålla värmebalans största delen av dygnet.

4. Katten har tillgång till gömslen samt en upphöjd plats under största delen av dygnet.

5. Katten ges möjlighet till mental stimulans anpassad efter dess individuella förutsättningar.

6 §

Begränsning av rörelsefriheten

Hundar och katter får inte hållas bundna eller instängda i utrymmen som inte uppfyller de minimimått som anges i 7 kap. 57, 58 och 60 §§, förutom i följande undantagsfall:

1. Då kraven i 22 §, stadigvarande uppbindning av hundar, är uppfyllda.
2. Om en veterinär av veterinärmedicinska skäl har ordinerat detta.
3. I samband med motionering av djuret, tävlingar, jakt eller andra aktiviteter, såsom inläring, utbildning eller aktivering.
4. För kortvarig rastning.
5. Under den tid som behövs för att utföra en nödvändig åtgärd.
6. Vid transport och övernattningar i samband med resor.
7. Vid kortvarig vistelse i områden där tillträde för husdjur inte är tillåtet.

Undantagsfallen i punkt 1–6 får inte utgöra en skaderisk och ska ordnas på ett sådant sätt att djuren får en god liggkomfort och kan upprätthålla värmebalans. Djuren ska kunna ligga ned på ett naturligt sätt och ha tillgång till en torr, ren och mjuk liggplats.

7 §

Sammanslagning av grupper av djur

Vid sammanslagning av grupper av djur eller när nya djur införs i en grupp, ska särskild uppmärksamhet fästas vid eventuella beteendeproblem till följd av omställningar i de sociala relationerna. Djur som är främmande för varandra får inte föras samman utan uppsikt.

8 §

Hetsning av djur

Hundar eller katter får inte hetsas mot varandra, mot andra djur eller mot människor. Med hets avses inte träning och tävling i bruksprov med skyddsinslag. Med hets avses inte heller träning med jakthund i kontrollerad miljö vid prov som syftar till att förbereda eller testa hundens lämplighet att kunna jaga vilt.

9 §

Hållande av hundar utomhus

Endast hundar som är lämpade för ständig utomhusvistelse under den kalla årstiden får hållas utomhus dygnet runt vintertid.

3 kap.**Förvaringsutrymmen och utrustning**

10 §

Förvaringsutrymmen för hundar och katter

Förvaringsutrymmen för hundar och katter ska vara sådana att djuren kan höra och se vad som sker i förvaringsutrymmet eller dess omgivning samt har möjlighet till socialt umgänge.

11 §

Förvaringsutrymmenas utformning och inredning

Förvaringsutrymmen där hundar och katter hålls ska vara utformade och inredda så att tillsyn av djuren kan ske utan svårighet. Utrymmena ska vara enkla att inspektera och rengöra samt vid behov kunna desinficeras.

12 §

Förvaringsutrymmenas renhållning

Förvaringsutrymmen för hundar och katter ska hållas tillfredsställande rena. Detsamma gäller den inredning och utrustning samt övriga föremål som används i dessa utrymmen.

13 §

Skydd mot väderleksförhållandena

Hundar och katter som inte enbart tillfälligt hålls utomhus och hundar i hundgårdar ska ha tillgång till en ändamålsenlig koja eller någon annan ändamålsenlig viloplats där skyddet mot väderleksförhållandena är tillräckligt.

14 §

Kojor eller annat motsvarande skydd

En koja eller ett annat motsvarande skydd ska till sin storlek, konstruktion och utrustning vara lämplig för djuren. Kojans väggar, tak och golv ska vara täta och vid behov värmeisolerade. Kojans botten ska vara upphöjd från marken. Temperaturen och luftens kvalitet i kojans ska vara lämpliga för djuren.

Ingången till kojans ska vara sådan att djuren inte riskerar att skada sig. Vid behov ska ingången utrustas med ett lämpligt skyddsförhänge. Golvet i kojans ska hållas rent och torrt. Hunden eller katten ska ha ett underlag att ligga på.

15 §

Luftkvalitet

Inomhusutrymmen för hundar och katter ska vara ventilerade så att tillförsel av frisk luft samt bortförande av fukt och luftföroreningar säkerställs. Därutöver ska utrymmena vara anpassade så att djuren utan svårigheter kan upprätthålla värmebalans.

16 §

Liggplatser

Hundar och katter ska ha tillgång till en liggplats. Liggplatser till hundar och katter ska vara så stora och i sådant antal att alla djur samtidigt kan ligga och vila i en naturlig ställning. Liggplatser till hundar och katter ska vara torra och rena samt ha mjukt underlag.

17 §

Dagsljus och belysning

Hundar och katter ska ha tillgång till dagsljus och vid behov belysning som stödjer deras dygnsrytm och beteendebest. Inomhusutrymmen för hundar och katter ska vara försedda med lämplig belysning som ska vara placerad och reglerad så att djuren inte utsätts för obehag. Belysningen ska medge att tillsyn och skötsel av djuren och djurutrymmena kan ske utan svårigheter.

18 §

Berikning av förvaringsutrymmen för hundar

Förvaringsutrymmen utomhus där hundar hålls, ska vara miljöberikade. Berikningen ska inte utsätta djuren för ökad skaderisk. Berikningen ska innefatta minst en utsiktspost i form av en från marken upphöjd liggyta.

19 §

Berikning av förvaringsutrymmen för katter

Förvaringsutrymmen, utom kojor och transportburar, där katter hålls ska vara miljöberikade. Miljöberikningen ska bestå av både klätter- och klösanordningar. Berikningen ska inte utsätta djuren för ökad skaderisk.

20 §

Kattlåda

Katter ska ha tillgång till kattlåda för att uträtta sina behov om de hålls inomhus och saknar fri tillgång till utomhusvistelse. Kattlådan ska hållas tillfredsställande ren och normalt städas varje dag.

21 §

Rastgård

Terrängen, växtligheten och marken i rastgården ska lämpa sig för djurarten i fråga. Underlaget ska vara sådant att det kan hållas torrt. Vid behov ska marken vara täckdikad eller dränerad. Rastgården får inte vara hal på ett sådant sätt att djuren riskerar att skada sig.

Rastgården ska vara tillräckligt rymlig med hänsyn till djurens art, ras, storlek, aktivitet och antal. Miljön ska vara tillräckligt lugn och bullerfri. In- och utgångarna till en rastgård ska vara trygga för djuren.

Stängslet till rastgården ska vara tryggt för djuren och av ett material som lämpar sig för djurarten. Om stängslet är gjort av nät, ska maskorna vara av en sådan storlek att djuren inte kan fastna med huvud, extremiteter eller andra kroppsdelar. Taggtråd får inte användas för inhägnad av rastgården.

22 §

Stadigvarande uppbinding av hundar

Hundar får annat än tillfälligt hållas uppbundna utomhus på en särskild plats bara i omedelbar närhet av en byggnad som är bebodd och ska ha ett minst 40 kvadratmeter stort område att röra sig på.

Hundar ska, om de hålls bundna utomhus annat än tillfälligt, vara koppelade till en löplina. Hundens koppel ska vara sådant att det inte kan snurra sig runt träd, stolpar eller motsvarande hinder och de ska ha ett halsband som är tillräckligt brett och kan regleras och det får inte vara av metall eller strypande.

Hundar som är yngre än ett år får endast tillfälligt hållas bundna.

23 §

Föremål som kan vara skadliga

Föremål, foder eller ämnen som kan vara skadliga för djur ska förvaras oåtkomligt för dem.

24 §

Förebyggande av fallskador

Djurhållaren ska vidta åtgärder för att förhindra fallskador på hundar och katter i förvaringsutrymmen.

25 §

Förebyggande av brandrisk

Djurhållaren ska vidta åtgärder för att förebygga risk för brand i hund- och kattstallar. I hund- och kattstallar ska det finnas godtagbara förutsättningar att rädda djuren vid brand.

26 §

Kattfällor

En kattfälla ska invändigt vara så stor att hela katten får plats i den när fällans lucka stänger. En kattfälla ska placeras så att katten skyddas mot ogynnsamt väder och andra omständigheter som kan ge upphov till lidande. En kattfälla ska ha tillsyn minst morgon och kväll med högst 12 timmars mellanrum och djuren ska omhändertaras omedelbart vid påträffad fångst.

27 §

Utrustning som orsakar onödig smärta

Elektriska halsband och andra på djuren fästade anordningar, vilka ger djuren elstötar, tagghalsband samt övriga redskap för att styra, dressera och kontrollera djur, vilka orsakar djuren smärta, får inte användas på hundar och katter. Detta gäller dock inte anordningar som används i veterinärmedicinskt syfte eller vid fysikalisk behandling av djur.

28 §

Munkorg

Munkorg får endast användas på hund tillfälligt och under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:

1. Det finns ett särskilt behov för användningen av munkorgen.
2. Djuren hålls under kontinuerlig uppsikt.
3. Djuren kan vid behov sänka sin kroppstemperatur genom att hässa.

29 §

Fordon som används vid rastning av hundar

Fordon som används vid rastning av hundar eller vid träning och tävling med hundar ska gå att få stopp på så snabbt att fordonet inte kan köra på eller på annat sätt skada djuren. Djurhållaren ska ha full uppsikt över djuren från förarplatsen. Bil eller annat fordon med stängd förarhytt får inte användas. Hundar får endast anspännas med lina fäst framför eller bredvid ett fordon eller annan utrustning. Hastigheten ska anpassas till den långsammaste hundens förmåga att förflytta sig utan risk för att överansträngas.

4 kap.**Tillsyn och skötsel**

30 §

Ansvaret för djurens välbefinnande

Djurägaren och djurhållaren har ansvaret för hundars och katters välbefinnande.

31 §

Tillsyn

Hundar och katter ska normalt ges tillsyn minst två gånger per dygn med jämna intervall. Djur som är i större behov av omvårdnad ska ges tillsyn oftare. Detta gäller särskilt nyfödda, sjuka eller skadade djur, djur som betar sig onormalt samt tikar och honkatter vid tiden kring förlossningen. Tillsynen av djuren ska vara så grundlig att missförhållanden inklusive avvikande beteenden hos djuren uppmärksammas. Djurhållaren ska vidta de åtgärder som behövs för att komma till rätta med missförhållanden och avvikande beteenden hos djuren. Plötsliga förändringar i den dagliga skötseln ska undvikas.

32 §

Djurens renlighet

Hundar och katter ska hållas tillfredsställande rena och pälsen ska skötas vid behov. Tovor, eller annat som påverkar djurens välfärd negativt, ska förebyggas och åtgärdas.

33 §

Klovård

Hundars och katters klor ska inspekteras regelbundet och klippas vid behov.

34 §

Mun och tandhälsa

God tandhälsa ska upprätthållas hos hund och katt.

35 §

Rastning av hundar

Hundar ska rastas utomhus varje dag. Hundar som hålls inomhus utan fri tillgång till utomhusutrymme ska rastas regelbundet med hänsyn till deras rörelsebehov, ålder och hälsotillstånd. Tillräcklig uppmärksamhet ska fästas vid att hunden kan tillfredsställa sitt behov av motion. Om en hund hålls permanent i rastgård ska den rastas dagligen på annan plats.

36 §

Grupphållning av hundar

Hundar får hållas i par eller grupp under förutsättning att de fungerar väl tillsammans. När hundar hålls i par eller grupp ska det finnas tillräckligt med föremål och berikning för att minimera risken för konkurrens och resursvaktande.

37 §

Grupphållning av katter

När katter hålls i par eller grupp ska djurhållaren sträva efter att skapa och bibehålla socialt stabila grupper där så få djur som möjligt byts ut över tid. Med socialt stabil kattgrupp avses en grupp där individerna har ett utbyte av varandra genom att till exempel tvätta, sova bredvid varandra och leka med varandra.

När katter hålls i par eller grupp i ett förvaringsutrymme utan möjlighet att lämna gruppen ska antalet kattlådor, foder- och vattensålar, leksaker som ger katter utlopp för jaktinstinkt, liggplatser och gömslen anpassas i antal för att minska risken för konkurrens och resursvaktande.

5 kap.**Utfodring och vattning**

38 §

Utfodring

Hundar och katter ska dagligen utfodras så djuren hålls i ett hälsosamt hull. Fodret ska garantera tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel som främjar en god hälsa för djuren och förebygger hälsostörningar.

39 §

Vattning

Hundar och katter i en permanent djurhållningsplats ska hela tiden ha tillgång till vatten.

Kontinuerlig tillgång till vatten i en permanent djurhållningsplats förutsätts dock inte:

1. För ett djur vars tillgång till vatten måste begränsas av veterinärmedicinska skäl.
2. När exceptionella och svåra väderförhållanden förhindrar att vatten hela tiden finns tillgängligt.

Hundar och katter som inte har fri tillgång till dricksvatten, ska ges vatten så ofta att de kan tillgodogöra sig nödvändig mängd över dygnet, dock minst tre gånger per dygn.

40 §

Vattentillgång till sjuka, skadade och digivande djur

Sjuka eller skadade djur, samt digivande tikar och honkatter ska hela tiden ha tillgång till vatten om inte veterinär ordinerar annat.

41 §

Foder- och vattenskålar renlighet

Foder- och vattenskålar eller motsvarande ska hållas tillfredsställande rena. De ska vara placerade och dimensionerade så att hundar och katter kan inta foder och vatten utan risk för stress eller skador.

6 kap.

Reproduktion

42 §

Krav för att använda djuren till avel

För att hundar och katter ska få användas i avel ska följande krav vara uppfyllda:

1. Föräldradjuret ska ha lämpliga anatomiska, fysiologiska och beteendemässiga egenskaper och dessa egenskaper får inte riskera att påverka negativt varken föräldradjurens, eller avkommornas hälsa och välfärd.
2. Föräldradjuret ska vara i god fysisk och psykisk hälsa inför parningen.

43 §

Djur som inte får användas till avel

Hundar och katter får inte användas i avel om någon av följande punkter är aktuella:

1. De har sjukdomar, letala anlag, defekter eller andra egenskaper som kan nedärvas och kan medföra lidande för deras avkommor, eller kan hindra avkommorna att bete sig naturligt.
2. De är eller är med stor sannolikhet bärare av recessivt anlag för sjukdom, letala anlag, defekter eller andra egenskaper som kan medföra lidande eller negativt påverka avkommornas naturliga beteende, såvida inte parning sker med individ som är konstaterat fri från motsvarande anlag.
3. Parningskombinationen utifrån tillgänglig information ökar risken för sjukdom eller funktionshinder hos avkomman. Med funktionshinder avses ett tillstånd som försvårar naturliga beteenden eller funktioner hos djur.
4. De uppvisar beteendestörningar i form av överdriven rädsloreaktion eller aggressivt beteende i provocerade eller för djuren vardagliga situationer.
5. De saknar normalt utvecklade könsorgan samt saknar sådana kropps- och fortplantningsfunktioner som är normala för arten och som främjar ett naturligt beteende.
6. Parningskombinationen kan antas resultera i ökad risk för förllossningssvårigheter.

44 §

Hundar med extremt stor kamplust

Det är förbjudet att inneha eller genom avel frambringa hundar som har extremt stor kamplust, blir lätt retade och biter, bara med svårighet kan förmåås avbryta ett angrepp och har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot människor eller andra hundar.

45 §

Användning av kejsarsnittade djur till avel

En tik eller en honkatt som har förlöst två gånger med kejsarsnitt får fortsättningsvis inte användas i avel. Om det upptäcks anatomiska defekter i samband med det första kejsarsnittet som gör det sannolikt att kejsarsnitt kommer att behöva utföras vid framtida dräktighet får tiken eller honkatten inte användas i avel igen.

46 §

Förebyggande av oplanerad, oönskad eller överdriven reproduktion

Djurhållaren ska vidta nödvändiga försiktighetsåtgärder för att förebygga oplanerad, oönskad eller överdriven reproduktion av de djur som han eller hon ansvarar för.

47 §

Katter som rör sig fritt utomhus

Katter som rör sig fritt utomhus ska vara kastrerade, steriliserade eller på annat sätt förhindrade från att kunna föröka sig okontrollerat.

48 §

Parningsålder för hund

En tik får inte paras tidigare än vid 18 månaders ålder. Om en tik får två valpkullar inom 12 månader ska tiken ges minst 12 månaders vila före nästa valpning om inte en veterinär bedömer att en kortare tid är acceptabel ur djurskyddssynpunkt.

49 §

Parningsålder för katt

En honkatt får inte avsiktligt paras tidigare än vid 10 månaders ålder.

50 §

Förbud mot tvångsparning av hund

Hundar får inte tvingas till parning genom att hållas fast om de uttrycker obehag eller försöker komma undan.

51 §

Födelseplats

Tikar och honkatter ska ha möjlighet att föda sina ungar på en lugn och bekväm plats som är bekant för dem sedan tidigare eller som de har hunnit bekanta sig med i god tid före den planerade förlossningen.

52 §

Digivande tikar och honkatter

Digivande tikar och honkatter ska ha tillgång till en lugn och ostörd plats för sig och ungar. Digivande tikar och honkatter ska fritt kunna lämna ungar.

53 §

Avvänjningsålder för hund

Hundvalpar får inte skiljas från modern, eller en likvärdig tik som ersättare för henne, annat än tillfälligt så länge de behöver hennes mjölk och omvårdnad. Valparna ska hållas på detta sätt tills de har uppnått sju veckors ålder. Avvikelse från den angivna tiden kan godtas om valparna helt har övergått till fast föda samt valparnas hälsa och välfärd i övrigt är god. Bedömningen av om valparnas hälsa är god ska göras av en veterinär. Hundvalpar ska under tiden tillsammans med modern eller hennes ersättare hållas i en trygg och lugn miljö.

54 §

Avvänjningsålder för katt

Kattungar får inte skiljas från modern, eller en likvärdig katthona som ersättare för henne, annat än tillfälligt så länge de behöver hennes mjölk och omvårdnad. Kattungarna ska hållas på detta sätt tills de har uppnått 12 veckors ålder. Avvikelse från den angivna tiden kan godtas om kattungarna helt har övergått till fast föda samt kattungarnas hälsa och välfärd i övrigt är god. Bedömningen av om kattungarnas hälsa är god ska göras av en veterinär. Kattungar ska under tiden tillsammans med modern eller hennes ersättare hållas i en trygg och lugn miljö.

7 kap.**Måttbestämmelser för förvaringsutrymmen**

55 §

Takhöjd i förvaringsutrymmen

Om inte annat anges ska takhöjden i ett förvaringsutrymme vara anpassad så att skötseln av djuren och förvaringsutrymmet kan utföras utan svårigheter. Takhöjden ska dessutom ge förutsättningar för att ventilationen i utrymmet fungerar väl.

56 §

Minsta förvaringsutrymme för hundar i rastgård eller annat utomhusutrymme

Minsta förvaringsutrymme för hundar i rastgård eller annat utomhusutrymme anges i bilaga I.

57 §

Minsta förvaringsutrymme för hundar i box, bur eller annat förvaringsutrymme

Minsta förvaringsutrymme för hundar i box, bur eller annat utrymme anges i bilaga II.

Måtten avser boxens minsta tillgängliga golvyta i kvadratmeter. En tik med valpar räknas som en hund till dess att valparna har uppnått tre veckors ålder.

58 §

Minsta förvaringsutrymme för tikar tillsammans med valpar i box, bur eller annat förvaringsutrymme

Minsta förvaringsutrymme i box för tik som hålls tillsammans med valpar, som är äldre än tre veckor och högst 12 veckor gamla, anges i bilaga III.

Måtten anger boxens minsta tillgängliga golvyta i kvadratmeter.

59 §

Minsta liggplats för hundar i koja

En liggplats för hundar i en hundkoja uppgå till minst de mått som anges i bilaga IV.

Om fler hundar delar på en koja ska den vara så stor att alla djur samtidigt kan ligga och vila i en naturlig ställning.

60 §

Minsta förvaringsutrymme för katter

Om katter hålls fritt i ett rum eller liknande större utrymme, ska ytan per fullvuxen katt vara minst 1 kvadratmeter, dock så att den totala ytan alltid är minst 5 kvadratmeter.

I annat avgränsat område ska ytan vara minst 1,5 kvadratmeter och höjden minst 1,9 meter. Om flera katter hålls i samma bur eller något annat motsvarande utrymme, ska ytan per katt vara minst 0,7 kvadratmeter.

I fråga om sådana mottagningsplatser för herrelösa djur som avses i 16 § 1 mom. i djurskyddslagen (1998:95) får utrymmet vara högst 50 procent mindre än vad som sägs ovan om omhändertagandet för förvaring eller vård är kortvarigt.

Undantaget att minska utrymmet med 50 % för omhändertagna katters kortvariga förvaring gäller inte höjden på förvaringsutrymmet.

8 kap.**Särskilda bestämmelser**

61 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den XXX 2023, med undantag för bestämmelserna enligt 2, 3 och 7 kap., i den mån de är hänförliga till förvaringsutrymmenas utformning och tillstånd, vilka i stället träder i kraft den XXX 2024.

Genom denna förordning upphävs 20 mom. 1–2 och 20 a §§ djurskydds-förordning (ÅFS 1998:96).

62 §

Övergång

Tillsynsärenden som har påbörjats innan denna lag träder i kraft behandlas enligt de bestämmelser som gällde vid tiden för inspektion, trots att de har genomförts enligt tidigare bestämmelser.

BILAGA I

Minsta förvaringsutrymme för hundar i rastgård eller annat utomhusutrymme:

Mankhöjd på hunden	Ensam hund	Parhållning, den större hunden	För varje ytterligare hund ska markarean ökas med*
Under 25 cm	7 m ²	7 m ²	4 m ²
25–35,9 cm	10 m ²	10 m ²	6 m ²
36 – 45,9 cm	15 m ²	15 m ²	8 m ²
46 – 55,9 cm	16 m ²	16 m ²	10 m ²
56–65 cm	18 m ²	18 m ²	12 m ²

Över 65 cm	20 m ²	20 m ²	14 m ²
------------	-------------------	-------------------	-------------------

* För varje ytterligare hund som läggs till adderas arean enligt den rad som motsvarar denna hunds mankhöjd.

BILAGA II

Minsta förvaringsutrymme för hundar i box, bur eller annat förvaringsutrymme:

Mankhöjd på hunden	Ensam hund	Parhållning, den större hunden	För varje ytterligare hund ska markarean ökas med*
Under 25 cm	2 m ²	2 m ²	1 m ²
25–35,9 cm	2 m ²	2 m ²	1,5 m ²
36 – 45,9 cm	2,5 m ²	2,5 m ²	1,5 m ²
46 – 55,9 cm	3,5 m ²	3,5 m ²	2 m ²
56–65 cm	4,5 m ²	4,5 m ²	2,5 m ²
Över 65 cm	5,5 m ²	5,5 m ²	3 m ²

* För varje ytterligare hund som läggs till adderas arean enligt den rad som motsvarar denna hunds mankhöjd.

BILAGA III

Minsta förvaringsutrymme för tikar tillsammans med valpar i box, bur eller annat förvaringsutrymme:

Mankhöjd på tiken	Tik med 1–3 valpar	Från och med den fjärde valpen och för varje ytterligare valp ska golvarean ökas med
Under 25 cm	2 m ²	0,5 m ²
25–35,9 cm	3 m ²	0,7 m ²
36 – 45,9 cm	4 m ²	1 m ²
46 – 55,9 cm	5 m ²	1,2 m ²
56–65 cm	7 m ²	1,5 m ²
Över 65 cm	8 m ²	1,7 m ²

BILAGA IV

Minsta liggplats för hundar i koja:

Längd	Bredd	Höjd
Hundens längd mätt från nosspets till svansfäste multiplicerat med 1,1	Hundens mankhöjd multiplicerat med 1,1	Hundens mankhöjd multiplicerat med 1,2

2.

LANDSKAPSFÖRORDNING
om ändring av xx §§ i djurskyddsförordningen (1998:96)

Mariehamn den

Veterinär Laura Ölander